

Брюксел, 5 декември 2023 г.
(OR. en)

16394/23

Междуетноститутуционално досие:
2023/0046(COD)

TELECOM 370
COMPET 1231
MI 1089
CODEC 2406

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
Дата:	5 декември 2023 г.
До:	Делегациите
№ предх. док.:	15664/23
№ док. Ком.:	6845/23
Относно:	Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно мерките за намаляване на разходите за разгръщане на гигабитови електронни съобщителни мрежи и за отмяна на Директива 2014/61/ЕС (Законодателен акт за гигабитовата инфраструктура) - Общ подход (5 декември 2023 г.)

Приложено се изпраща на делегациите общият подход на Съвета по посоченото по-горе предложение, одобрен от Съвета по транспорт, телекомуникации и енергетика на 3991-вото му заседание, проведено на 5 декември 2023 г.

С този общ подход се определя предварителната позиция на Съвета по предложението, като той служи за основа на подготовката за преговорите с Европейския парламент.

2023/0046 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно мерките за намаляване на разходите за разгръщане на гигабитови електронни съобщителни мрежи и за отмяна на Директива 2014/61/ЕС (Законодателен акт за гигабитовата инфраструктура)

Текст от значение за ЕИП

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 114 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите²,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) През последното десетилетие цифровата икономика променя радикално вътрешния пазар. Визията на Съюза е цифрова икономика, която осигурява устойчиви икономически и социални ползи въз основа на отлична и сигурна свързаност за всички и навсякъде в Европа. В основата на почти всички сектори на една модерна и иновативна икономика е наличието на висококачествена цифрова инфраструктура, основана на мрежи с много голям капацитет (ММГК). Тя е от стратегическо значение за социалното и териториалното сближаване и като цяло за конкурентоспособността и цифровото лидерство на Съюза. Поради това хората, както и частният и общественят сектор, следва да имат възможност да участват в цифровата икономика.

¹ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

² ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

- (2) Бързото развитие на технологиите, експоненциалното нарастване на широколентовия трафик и все по-голямото търсене на усъвършенствана свързаност с много голям капацитет допълнително се ускори по време на пандемията от COVID-19. В резултат на това заложените през 2010 г. в Програмата в областта на цифровите технологии³ цели са постигнати до голяма степен, но вече не са актуални. Делът на домакинствата, които имат достъп до интернет със скорост 30 Mbps, се е увеличил от 58,1 % през 2013 г. на 90 % през 2022 г. Наличието на скорост от само 30 Mbps вече не е ориентирано към бъдещето и не е в съответствие с новите цели, определени в Директива (ЕС) 2018/1972 на Европейския парламент и на Съвета⁴ за осигуряване на свързаност и широка достъпност на мрежи с много голям капацитет. Поради това в Решение (ЕС) 2022/2481 на Европейския парламент и на Съвета⁵ ЕС определи актуализирани цели за 2030 г., които по-добре съответстват на очакваните нужди от свързаност в бъдеще, като всички европейски домакинства следва да бъдат обхванати от гигабитова мрежа, а всички населени места — от 5G.
- (3) За постигането на тези цели са необходими политики за ускоряване и намаляване на разходите за разгръщане на фиксирани и безжични мрежи с много голям капацитет в целия Съюз, включително надлежно планиране, координация и намаляване на административната тежест.
- (4) *заличава се*
- (5) Разгръщането на мрежи с много голям капацитет (съгласно определението в Директива (ЕС) 2018/1972) в целия Съюз изисква значителни инвестиции, съществена дял от които са разходите за инженерни дейности. Съвместното използване на физическата инфраструктура би ограничило необходимостта от инженерни дейности, свързани с високи разходи, и би увеличило ефективността на разгръщането на усъвършенстван широколентов достъп.
- (6) Голяма част от разходите за разгръщане на ММГК могат да бъдат отдадени на неефективността на процеса на разгръщане, свързана с: i) използването на съществуващата пасивна инфраструктура (като например канали, кабелопроводи, шахти, шкафове, стълбове, мачти, антенни съоръжения, кули и други поддържащи конструкции); ii) затруднения, свързани с координирането на строежи; iii) тромави административни процедури за издаване на разрешения; както и iv) затруднения във връзка с разгръщането на мрежите в самите сгради, което води до значителни финансови пречки, особено в селските райони.

³ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите (COM(2010) 245, 19.5.2010 г.).

⁴ Директива (ЕС) 2018/1972 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за установяване на Европейски кодекс за електронни съобщения (ОВ L 321, 17.12.2018 г., стр. 36).

⁵ Решение (ЕС) 2022/2481 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. за създаване на политическа програма „Цифрово десетилетие“ до 2030 г. (ОВ L 323, 19.12.2022 г., стр. 4).

- (7) В Директива 2014/61/ЕС на Европейския парламент и на Съвета⁶, която беше приета в отговор на необходимостта от намаляване на разходите за разгръщане на широколентовия достъп, са включени мерки за съвместно ползване на инфраструктурата, координиране на строежите и намаляване на административната тежест. За да улесни допълнително разгръщането на ММГК, включително оптични влакна и 5G, в заключенията си относно изграждането на цифровото бъдеще на Европа от 9 юни 2020 г. Съветът призова за пакет от допълнителни мерки в подкрепа на настоящите и бъдещите нужди във връзка с разгръщането на мрежите, включително чрез преразглеждане на Директива 2014/61/ЕС.
- (8) Мерките, заложи в Директива 2014/61/ЕС, допринесоха за разгръщането на високоскоростни електронни съобщителни мрежи с по-ниски разходи. Тези мерки обаче следва да бъдат укрепени, за да се намалят допълнително разходите и да се ускори разгръщането на мрежите.
- (9) Мерките, насочени към повишаване на ефективността на използване на съществуващите обществени и частни инфраструктури и към намаляване на разходите и пречките при извършване на нови инженерни дейности, следва да допринесат значително за гарантирането на бързо и широко разгръщане на ММГК. С тези мерки следва да се запази ефективната конкуренция, без да се оказва неблагоприятно въздействие върху безопасността, сигурността и безпроблемното функциониране на съществуващата инфраструктура.
- (10) Някои държави членки са приели мерки за намаляване на разходите за разгръщане на широколентовия достъп, включително извън разпоредбите на Директива 2014/61/ЕС. Тези мерки обаче все още се различават значително в отделните държави членки и са довели до различни резултати в целия Съюз. Разширяването на обхвата на някои от тези мерки в целия Съюз и предприемането на нови засилени мерки могат да допринесат значително за по-доброто функциониране на цифровия единен пазар. Освен това различията в нормативните изисквания и непоследователното прилагане на правилата на Съюза понякога възпрепятстват сътрудничеството между дружествата за комунални услуги. Различията могат също така да създадат бариери за навлизането на пазара на нови предприятия, които предоставят или които имат право да предоставят обществени електронни съобщителни мрежи или прилежащи съоръжения, съгласно определението в Директива (ЕС) 2018/1972 („оператори“). Тези различия могат също така да предотвратят появата на нови възможности за стопанска дейност и така да възпрепятстват развитието на вътрешен пазар за използването и разгръщането на физически инфраструктури за ММГК. Освен това с нотифицираните в националните пътни карти и докладите за изпълнението мерки, приети от държавите членки съгласно Препоръка (ЕС) 2020/1307 на Комисията⁷, не са обхванати всички области на Директива 2014/61/ЕС и не се решават последователно и цялостно всички проблеми. Това е факт, въпреки че е от съществено значение да се предприемат действия, обхващащи целия процес на разгръщане и различните сектори, за да се постигне съгласувано и значително въздействие.

⁶ Директива 2014/61/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно мерките за намаляване на разходите за разгръщане на високоскоростни електронни съобщителни мрежи (ОВ L 155, 23.5.2014 г., стр. 1).

⁷ Препоръка (ЕС) 2020/1307 на Комисията от 18 септември 2020 г. относно общ инструментариум на Съюза за намаляване на разходите за разгръщане на мрежи с много голям капацитет и гарантиране на своевременен и благоприятен за инвестициите достъп до радиочестотния спектър за 5G с цел насърчаване на свързаността в подкрепа на икономическото възстановяване от кризата с COVID-19 в Съюза (ОВ L 305, 21.9.2020 г., стр. 33).

- (11) Настоящият регламент има за цел да се укрепят и хармонизират правата и задълженията, приложими в целия Съюз, за да се ускори разгръщането на ММГК и междусекторната координация, включително опорни мрежи и готови за 5G мрежи. Това ще помогне на предприятията, които предоставят или които имат право да предоставят електронни съобщителни мрежи, да постигнат икономии от мащаба. Липсата на висококачествена свързаност в Съюза може да има силно отражение надолу по веригата върху трансграничната търговия и предоставянето на услуги, тъй като много услуги могат да бъдат предоставяни само при наличието на достатъчно ефективна мрежа в целия Съюз. Настоящият регламент осигурява по-добри условия на равнопоставеност, но не възпрепятства прилагането на по-строги или по-подробни национални правила в съответствие с правото на Съюза, които служат за насърчаване на съвместното използване на съществуващата физическа инфраструктура или дават възможност за по-ефективно разгръщане на нова физическа инфраструктура, като допълват или надхвърлят правата и задълженията, установени в настоящия регламент, и предоставят решения за по-успешно постигане на неговите цели. Например държавите членки биха могли да надхвърлят разпоредбите относно координирането на строежите, като ги прилагат и за проекти, финансирани от частни източници, или като изискват предоставянето на повече информация за физическата инфраструктура или планираните строежи на единна информационна точка в електронен формат, или като прилагат по-кратки срокове, при условие че не нарушават правото на Съюза, включително разпоредбите на настоящия регламент.
- (12) За да се гарантира правна сигурност, включително по отношение на специалните регулаторни мерки, наложени съгласно Директива (ЕС) 2018/1972, в част II, дял II, глави II—IV, и Директива 2002/77/ЕО⁸, разпоредбите на тези директиви следва да имат предимство пред настоящия регламент. Настоящият регламент не засяга възможността националните регулаторни органи да поддържат или да въвеждат мерки, попадащи извън обхвата на настоящия регламент, като например задължения за достъп до окабеляването в сградата, в съответствие с Директива (ЕС) 2018/1972.
- (13) За оператори, по-специално за нови участници, е възможно да се окаже значително по-ефективно да използват вече съществуващата физическа инфраструктура, включително тази на други комунални услуги, за да разгърнат ММГК или прилежащи съоръжения. Това важи по-специално за райони, в които няма подходяща електронна съобщителна мрежа или в които изграждането на нова физическа инфраструктура може да не е икономически възможно. Освен това полезните взаимодействия между отделните сектори могат значително да намалят нуждата от строежи, свързани с разгръщането на мрежи с много голям капацитет. Повторното използване може също така да намали социалните и екологичните разходи, свързани с тези строежи, като например замърсяването, шума и натовареността на движението. Поради това настоящият регламент следва да се прилага не само за оператори, а и за собственици или титуляри на права за ползване на обширна и повсеместна физическа инфраструктура, която е пригодна да приема елементите на електронна съобщителна мрежа, като например физически мрежи за доставка на електричество, газ, вода, канализационни и дренажни системи, както и отопление и транспортни услуги. В случай на титуляр на права за ползване това не променя правата на собственост на трети страни. Когато е приложимо, правата на наемателите също следва да бъдат взети предвид за тази цел.

⁸ Директива 2002/77/ЕО на Комисията от 16 септември 2002 г. относно конкуренцията на пазарите за електронни съобщителни мрежи и услуги ([ОВ L 249, 17.9.2002 г., стр. 21](#)).

- (14) За да се подобри разгръщането на ММГК на вътрешния пазар, в настоящия регламент следва да се определят права за предприятията, които предоставят обществени електронни съобщителни мрежи или прилежащи съоръжения (включително предприятия с публичен характер), на достъп до физическа инфраструктура, независимо от местонахождението ѝ, при справедливи и разумни условия, които са съвместими с нормалното упражняване на правата на собственост. Задължението за предоставяне на достъп до физическата инфраструктура следва да не засяга правата на собственика на земята или сградата, в която се намира инфраструктурата.
- (15) По-специално, като се отчита бързото развитие на доставчиците на безжична физическа инфраструктура, като например „дружествата за телекомуникационни кули“, и тяхната все по-значима роля като доставчици на достъп до физическа инфраструктура, подходяща за инсталиране на елементи на безжични електронни съобщителни мрежи, като например 5G, обхватът на определението за „мрежов оператор“ следва да се разшири извън предприятията, които предоставят или които имат право да предоставят електронни съобщителни мрежи, и операторите на други видове мрежи, като например транспортните, газопреносните или електроснабдителните мрежи, за да включва предприятията, предоставящи прилежащи съоръжения, които по този начин стават обект на всички задължения и ползи, посочени в регламента, с изключение на разпоредбите относно физическата инфраструктура в сградата и достъпа.
- (15a) Държавите членки могат да разширят обхвата на задълженията, определени в настоящия регламент, така че да включват органи, които не попадат в неговото приложно поле, като например организационни единици, които по закон не разполагат с правосубектност, но които имат правоспособност и могат да участват пълноценно в икономически сделки, или предприятия, ползващи се от концесия от публични органи.
- (16) Предвид тяхната ниска степен на диференциация физическите съоръжения на дадена мрежа често могат едновременно да приемат широк набор елементи на електронни съобщителни мрежи, без да се засяга основната предоставяна услуга и с минимални разходи за адаптиране. Това включва елементите, които могат да доставят ММГК в съответствие с принципа на технологична неутралност. Следователно физическа инфраструктура, предназначена единствено да приема други елементи от мрежа, без самата тя да се превръща в активен мрежов елемент, може по принцип да бъде използвана за разполагане на електронни съобщителни кабели, оборудване или други елементи на електронни съобщителни мрежи, независимо от нейната настояща употреба или нейния собственик, опасения във връзка със сигурността или бъдещи търговски интереси на собственика на инфраструктурата. Физическата инфраструктура на обществените съобщителни мрежи може по принцип също да бъде използвана за разполагане на елементи на други мрежи. Следователно в подходящи случаи операторите на обществени електронни съобщителни мрежи може да предоставят достъп до мрежите си за разгръщане на други мрежи. Без да се засягат конкретни общи интереси, свързани с предоставянето на основната услуга, полезните взаимодействия между мрежовите оператори следва същевременно да бъдат насърчавани, за да се допринесе за постигането на цифровите цели, определени в Решение (ЕС) 2022/2481.

- (17) При липсата на обосновано изключение елементите на физическата инфраструктура, които са собственост или са под контрола на органи от общественния сектор, дори когато не са част от мрежа, могат също така да приемат елементите на електронна съобщителна мрежа и в такива случаи следва да бъдат достъпни, за да се улесни инсталирането на елементи на ММГК, по-специално безжични мрежи. Примери за елементи на физическата инфраструктура са сгради, включително покриви и части от фасади, подстъпи към сгради и всички други активи, включително улични съоръжения, като например стълбове на улични лампи, улични табели, светофари, билбордове, рамки на съоръжения за пътно таксуване, автобусни и трамвайни спирки, метростанции и железопътни гари. В правомощията на държавите членки е да определят конкретни категории физическа инфраструктура, които са собственост или са под контрола на органите от общественния сектор на тяхна територия и за които не могат да се прилагат задължения за достъп, например поради архитектурна, историческа, религиозна или екологична стойност.
- (18) Настоящият регламент следва да не засяга специфичните защитни мерки, необходими, за да се гарантира националната сигурност, безопасността и общественото здраве, сигурността и целостта на мрежите, особено на критичната инфраструктура, както е определено в националното право, както и да се гарантира, че не е засегната основната услуга, предоставяна от мрежовия оператор, по-специално при мрежите, използвани за снабдяване с вода, предназначена за консумация от човека. Общите правила в националното законодателство, забраняващи на мрежовите оператори да договарят достъп до физическите инфраструктури за предприятия, които предоставят или които имат право да предоставят електронни съобщителни мрежи или прилежащи съоръжения, обаче биха могли да възпрепятстват създаването на пазар за достъп до физическа инфраструктура. Ето защо такива общи правила следва да бъдат отменени. Същевременно мерките, определени в настоящия регламент, следва да не възпрепятстват държавите членки да стимулират операторите на комунални услуги да предоставят достъп до инфраструктурата чрез изключване на приходите, генерирани от достъпа до тяхната физическа инфраструктура, при изчисляването на тарифите за крайните ползватели в рамките на тяхната основна дейност или дейности, в съответствие с приложимото право на Съюза.
- (19) С цел осигуряване на правна сигурност и избягване на непропорционална тежест за мрежовите оператори, произтичаща от едновременно прилагане на два различни режима на достъп до една и съща физическа инфраструктура, физическата инфраструктура, която подлежи на задължения за достъп, наложени от националните регулаторни органи съгласно Директива (ЕС) 2018/1972, или на задължения за достъп, произтичащи от прилагането на правилата на Съюза за държавна помощ, не следва да подлежи на задълженията за достъп, определени в настоящия регламент, докато тези задължения за достъп са в сила. Настоящият регламент обаче следва да се прилага, когато национален регулаторен орган е наложил задължение за достъп съгласно Директива (ЕС) 2018/1972, което ограничава възможността за използване на съответната физическа инфраструктура. Например това може да се случи, когато оператор, който планира да свърже базови станции, поиска достъп до съществуваща физическа инфраструктура, на която са наложени задължения за достъп до пазара на едро за отделен капацитет⁹.

⁹ Препоръка (ЕС) 2020/2245 на Комисията от 18 декември 2020 г. относно съответните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните съобщения, подлежащи на регулиране *ex ante* в съответствие с Директива (ЕС) 2018/1972 на Европейския парламент и на Съвета за установяване на Европейски кодекс за електронни съобщения (C(2020) 8750, 18.12.2020 г.) (ОВ L 439, 29.12.2020 г., стр. 23).

- (20) За да се осигури пропорционалност и да се запазят стимулите за инвестиции, мрежовият оператор или органът от общественения сектор следва да има право да откаже достъп до конкретна физическа инфраструктура по обективни и обосновани причини. По-специално, физическа инфраструктура, за която е поискан достъп, може да е технически неподходяща поради конкретни обстоятелства или поради липса на свободно пространство в момента, или поради бъдеща необходимост от пространство, която е доказана по задоволителен начин, например в обществено достъпни инвестиционни планове. За да се избегнат потенциални нарушения на конкуренцията или възможни злоупотреби с условията за отказ на достъп, всеки такъв отказ следва да бъде надлежно обоснован и да се основава на обективни и изчерпателно посочени причини. Например такива причини няма да се считат за обективни, когато предприятие, което предоставя или което има право да предоставя електронни съобщителни мрежи, е разгърнало физическа инфраструктура благодарение на координирането на строежи с мрежов оператор, различен от оператор на електронна съобщителна мрежа, и отказва да предостави достъп въз основа на предполагаема липса на свободно пространство за разполагане на елементите на ММГК, което е резултат от решения, взети от предприятието под негов контрол. В такъв случай може да се стигне до нарушаване на конкуренцията, ако в района, за който се отнася искането за достъп, няма друга ММГК. Също така, при конкретни обстоятелства съвместното използване на инфраструктура може да застраши безопасността или общественото здраве, целостта и сигурността на мрежата, включително на критичната инфраструктура, или може да застраши предоставянето на основните услуги, осигурявани чрез тази инфраструктура. Освен това, когато мрежовият оператор вече предоставя надеждно алтернативно средство за пасивен физически достъп на едро до електронни съобщителни мрежи, което би отговорило на нуждите на търсещия достъп, като например тъмни оптични влакна или необвързан достъп до влакнестооптична мрежа, достъпът до основната физическа инфраструктура може да има неблагоприятно икономическо въздействие върху неговия модел на стопанска дейност, по-специално този на операторите само на пазара на едро, и върху стимулите за инвестиции. Настоящият регламент не възпрепятства държавите членки да ограничават условията за отказ на достъп въз основа на наличието на алтернативно предлагане на тъмни оптични влакна или необвързан достъп до влакнестооптична мрежа, когато тези продукти не представляват на съответния пазар надеждно алтернативно средство за пасивен физически достъп на едро до електронни съобщителни мрежи. Това може също така да доведе до неефективно дублиране на физическа инфраструктура. Оценката на справедливия и разумен характер на условията за такива алтернативни средства за физически достъп на едро следва да вземе предвид, *inter alia*, основния модел на стопанска дейност за предоставяне на достъп на предприятието, което предоставя или което има право да предоставя обществени електронни съобщителни мрежи, и необходимостта да се избегне всяко увеличаване на значителната пазарна сила, ако има такава, на някоя от страните, както и дали доставчикът на достъп обвързва достъпа с услуги, които не са абсолютно необходими. За да се запазят стимулите за инвестиции и да се избегнат неблагоприятни и непредвидени икономически въздействия върху модела на стопанска дейност на стартовия оператор при разгръщането на мрежи с оптична линия до помещенията (FttP), особено в селските райони, държавите членки могат да предвидят, че когато дадено предприятие, което предоставя или което има право да предоставя електронни съобщителни мрежи, търси възможност за достъп до единствената оптична мрежа, налична в неговия целеви район на покритие, доставчикът на достъп може да откаже достъп до физическата си инфраструктура, ако той предостави при справедливи и разумни условия надеждно алтернативно средство за активен достъп на едро, подходящ за разгръщането на мрежи с много голям капацитет.

- (21) За да се улесни повторното използване на съществуващата физическа инфраструктура, когато операторите поискат достъп в определен район, мрежовите оператори и органите от общественения сектор, които притежават или контролират физическата инфраструктура, следва да представят оферта за съвместно използване на техните съоръжения при справедливи и разумни условия, включително цена, освен ако не откажат достъпа по обективни и обосновани причини. Органите от общественения сектор също следва да бъдат задължени да предлагат достъп при недискриминационни условия. В зависимост от обстоятелствата няколко фактора биха могли да оказват влияние върху условията, при които се предоставя достъп. Тези условия следва да гарантират, че доставчиците на достъп разполагат със справедлива възможност да получат справедлива възвръщаемост на инвестициите и да възстановят направените разходи за предоставяне на достъп, и могат да включват: i) всякакви допълнителни разходи за поддръжка и адаптиране; ii) евентуалните превантивни защитни мерки, които следва да бъдат приети, за да се ограничат неблагоприятните въздействия върху безопасността, сигурността и целостта на мрежата; iii) специални правила за отговорност при вреди; iv) използването на публични субсидии, предоставени за изграждане на инфраструктурата, включително конкретните условия и ред, с които е обвързано предоставянето им или които са предвидени в националното право в съответствие с правото на Съюза; v) способността да се изгражда или предоставя инфраструктурен капацитет за изпълнение на задължения, свързани с обществени услуги; както и vi) евентуалните ограничения, произтичащи от националните разпоредби за опазване на околната среда, включително свеждане до минимум на визуалното въздействие на инфраструктурата, за да се гарантира обществено приемане и устойчиво разгръщане, общественото здраве и обществената сигурност или за изпълнение на целите за градско и териториално устройство.
- (22) С инвестициите във физическата инфраструктура на обществените електронни съобщителни мрежи или прилежащите съоръжения следва да се допринася пряко за постигането на целите, определени в Решение (ЕС) 2022/2481, и да не се допуска опортюнистично поведение. Поради това при налагането на задължения за предоставяне на достъп до съществуващата физическа инфраструктура или координиране на строежите следва в пълна степен да се вземат предвид редица фактори, като i) икономическата жизнеспособност на тези инвестиции предвид техния рисков профил; ii) сроковете за възвръщаемост на инвестициите; iii) въздействието на предоставения достъп върху конкуренцията надолу по веригата и съответно — върху цените и възвръщаемостта на инвестициите; iv) всички видове амортизация на активите на мрежата в момента на подаване на искането за достъп; v) икономическата обосновка в подкрепа на инвестицията, по-специално във физическата инфраструктура, използвана за предоставяне на мрежови услуги с много голям капацитет; както и vi) възможностите за съвместно разгръщане, предложени преди това на търсещия достъп. В контекста на определянето на цените и условията от страна на мрежовите оператори и органите от общественения сектор, които притежават или контролират физическата инфраструктура, някои съществуващи договори и търговски условия, договорени между търсещите достъп и доставчиците на достъп, биха могли да се използват от доставчиците на достъп или от органите за уреждане на спорове като референтна точка, за да се определи дали цените и условията са справедливи и разумни поради това, че отразяват пазарните цени и условия.
- (23) Органите от общественения сектор, които притежават или контролират физическата инфраструктура, може да нямат достатъчно ресурси, опит или необходимите технически познания, за да участват в преговори с операторите във връзка с достъпа. За да се улесни достъпът до физическата инфраструктура на тези органи от общественения сектор, може да бъде определен орган, който да координира исканията за достъп, да предоставя правни и технически съвети за договаряне на условията за достъп и да предоставя съответната информация за тази физическа инфраструктура чрез единна информационна точка. Координиращият орган би могъл също така да оказва подкрепа на органите от общественения сектор при изготвянето на образци на договори и да следи за резултата и продължителността на процеса на подаване на искания за достъп. Органът би могъл да съдейства и при възникване на спорове относно достъпа до физическа инфраструктура, която е собственост или под контрола на органи от общественения сектор.

- (24) Държавите членки могат да предоставят насоки относно прилагането на разпоредбите за достъпа до физическата инфраструктура, включително, но не само, относно прилагането на справедливи и разумни условия. Мненията на заинтересованите страни следва да бъдат надлежно взети предвид при изготвянето на насоките. Когато органите, определени да изготвят насоките, са различни от националните органи за уреждане на спорове, становищата на последните следва да бъдат надлежно взети предвид.
- (25) При поискване операторите следва да имат достъп до минимална информация относно физическата инфраструктура и планираните строежи в района на разгръщане. Това ще им даде възможност да планират ефективно разгръщането на ММГК и ще осигури най-ефективното използване на съществуващата физическа инфраструктура, подходяща за разгръщане на такива мрежи, и планираните строежи. Такава минимална информация е предпоставка за оценка на потенциала за използване на съществуващата физическа инфраструктура или за координиране на планираните строежи в конкретен район, както и за намаляване на вредите върху съществуващите физически инфраструктури. Предвид броя на участващите заинтересовани страни (включващи публично и частно финансираните строежи, според случая, както и съществуващата физическа инфраструктура) и за да се улесни достъпът до тази информация (в междусекторен и трансграничен план), мрежовите оператори и органите от общественния сектор, подлежащи на задължения за прозрачност, следва незабавно, в рамките на определения краен срок, да предоставят на разположение тази актуализирана минимална информация чрез единна информационна точка. Това ще опрости управлението на исканията за достъп до такава информация и ще даде възможност на операторите да заявят своя интерес за достъп до физическа инфраструктура или за координиране на строежи, за които сроковете са от решаващо значение. Минималното количество информация за планираните строежи следва да се предоставя на разположение чрез единна информационна точка веднага след като съответният мрежови оператор разполага с нея и във всички случаи, когато се изискват разрешения, не по-късно от 3 месеца преди първото подаване на заявлението за издаване на разрешение до компетентните органи.
- (26) Минималната информация следва да се предоставя на разположение незабавно чрез единната информационна точка при пропорционални, недискриминационни и прозрачни условия, за да може операторите да подават своите молби за информация. Единната информационна точка може да се състои от хранилище на информация в електронен формат, където може да се получи достъп до информация или да се предостави на разположение информация и да се подават молби онлайн, като се използват цифрови инструменти, като например уебстраници, електронни адреси, цифрови приложения и цифрови платформи. Минималната информация, която е на разположение, може да бъде ограничена с цел гарантиране на сигурността и целостта на мрежата, особено на критичната инфраструктура, националната сигурност, или опазване на законни оперативни и търговски тайни. Не е задължително единната информационна точка да разполага с информацията, ако предоставя връзки към други цифрови инструменти, като например уебпортали, цифрови платформи, бази данни или цифрови приложения, където се съхранява информацията. В зависимост от случая могат да се предвидят различни модели за единна информационна точка. Единната информационна точка може да предоставя допълнителни функционални възможности, като например достъп до допълнителна информация или подпомагане на процеса на подаване на искания за достъп до съществуваща физическа инфраструктура или за координиране на строежи.

- (27) Освен това, ако искането е обосновано, по-специално, ако това е необходимо за съвместно използване на съществуващите физически инфраструктури или за координиране на строежи, на операторите следва да се предостави възможността да извършват огледи на място и да изискват информация за планираните строежи при прозрачни, пропорционални и недискриминационни условия и без да се засягат защитните мерки, предприети за гарантиране на сигурността и целостта на мрежата, за защита на поверителността, както и за опазването на оперативни и търговски тайни.
- (28) Следва да се насърчава въвеждането на повече прозрачност относно планираните строежи чрез единни информационни точки. Това може да се осъществи чрез пренасочване на операторите към такава информация, когато тя е на разположение. Прозрачността може да бъде наложена и чрез обвързване на заявленията за издаване на разрешения с изискването първо да се предостави на разположение информация за планираните строежи чрез единна информационна точка.
- (29) Свободата на преценка, която държавите членки запазват по отношение на възлагането за изпълнение на функциите на единните информационни точки на повече от един компетентен орган, не следва да засяга способността им да изпълняват ефективно тези функции. Когато в дадена държава членка има повече от една единна информационна точка, безпроблемният достъп до всички единни информационни точки следва да се осигури чрез електронни средства от единна национална цифрова входна точка, състояща се от общ потребителски интерфейс. Единната информационна точка следва да бъде изцяло цифровизирана и да осигурява лесен достъп до съответните цифрови инструменти. Това ще даде възможност на мрежовите оператори и органите от общественния сектор да упражняват правата си и да изпълняват задълженията, определени в настоящия регламент. Това включва бърз достъп до минималната информация за съществуващата физическа инфраструктура и планираните строежи, общите условия на мрежовите оператори за достъп до съществуващата физическа инфраструктура, електронните административни процедури за издаване на разрешения и предоставяне на права за преминаване, както и приложимите условия и процедури. Като част от тази минимална информация единната информационна точка следва да предоставя достъп до геореферирана информация за местонахождението на съществуващата физическа инфраструктура и планираните строежи. За да се улесни това, държавите членки следва да осигурят автоматизирани цифрови инструменти за подаване на геореферирана информация и инструменти за преобразуване в поддържаните формати за данни. Те могат да бъдат на разположение на мрежовите оператори и органите от общественния сектор, които отговарят за предоставянето на тази информация, чрез единната информационна точка. Освен това, когато геореферираните данни за местонахождението са достъпни чрез други цифрови инструменти, като например геопортала INSPIRE съгласно Директива 2007/2/ЕО на Европейския парламент и на Съвета¹⁰, единната информационна точка би могла да осигури лесен за ползване достъп до тази информация.

¹⁰ Директива 2007/2/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2007 г. за създаване на инфраструктура за пространствена информация в Европейската общност (INSPIRE) (ОВ L 108, 25.4.2007 г., стр. 1).

- (30) За да се гарантира пропорционалност и сигурност, изискването за предоставяне на разположение на информация за съществуващата физическа инфраструктура чрез единната информационна точка не е необходимо да се прилага по същите причини като тези, които обосновават отказ на искане за достъп. Освен това предоставянето на разположение на информация за съществуващата физическа инфраструктура чрез единната информационна точка би могло, в много специфични случаи, да бъде обременяващо или непропорционално за мрежовите оператори и органите от общественения сектор. Това може да настъпи, например, когато все още не е налично картографиране на съответните активи и изготвянето на карти би изисквало големи разходи, или когато в определени райони на дадена държава членка или по отношение на някоя конкретна физическа инфраструктура се очаква да има много малко искания за достъп. Когато въз основа на анализ на разходите и ползите се окаже, че предоставянето на информация е непропорционално, мрежовите оператори и органите от общественения сектор следва да не бъдат задължавани да предоставят на разположение такава информация. Държавите членки следва да извършат този анализ на разходите и ползите въз основа на консултации със заинтересованите страни относно търсенето на достъп до съществуващата физическа инфраструктура, като анализът следва да се актуализира редовно. Процесът на консултации и резултатите от него следва да бъдат публично достъпни чрез единна информационна точка.
- (31) За да се осигури съгласуваност, компетентните органи, изпълняващи функциите на единната информационна точка, националните регулаторни органи, изпълняващи задачите си съгласно Директива (ЕС) 2018/1972, или други компетентни органи, като например национални, регионални или местни органи, отговарящи за кадастъра или за прилагането на Директива 2007/2/ЕО (INSPIRE), по целесъобразност, следва да се консултират и да си сътрудничат помежду си. Целта на това сътрудничество следва да бъде свеждане до минимум на усилията за спазване на задълженията за прозрачност на мрежовите оператори и органите от обществения сектор, включително предприятията, определени като имащи значителна пазарна сила (оператори със ЗПС), да предоставят информация за своята физическа инфраструктура. Когато се изисква различен набор от данни за физическата инфраструктура на оператора със ЗПС, това сътрудничество следва да доведе до установяване на полезни взаимовръзки и взаимодействия между базата данни, свързана със ЗПС, и единната информационна точка, както и до пропорционални общи практики за събиране и предоставяне на данни, за да се постигнат лесно сравними резултати. Сътрудничеството следва да има за цел и улесняване на достъпа до информация за физическата инфраструктура в зависимост от националните условия. Ако нормативните задължения бъдат променени или отменени, засегнатите страни следва да могат да се споразумеят за най-добрите решения за адаптиране на събирането и предоставянето на данни за физическата инфраструктура към новите приложими нормативни изисквания.
- (32) Държавите членки могат да решат, че задължението за прозрачност при координирането на строежи не се прилага за строежи по съображения, свързани с националната сигурност, или при извънредни ситуации. Това може да се отнася за строежи, които се извършват, ако съществува риск от възникване на опасност за обществото в резултат на процеси на разрушаване на инженерни съоръжения и свързаните с тях инсталации, които са причинени от разрушителни природни или човешки фактори, и са необходими за осигуряване на тяхната безопасност или за тяхното разрушаване. По съображения за прозрачност държавите членки следва да предоставят на разположение информация за видовете строежи, които попадат в тези обстоятелства, чрез единна информационна точка.

- (33) За да се осигурят значителни икономии и да се сведат до минимум неудобствата за района, засегнат от разгръщането на нови електронни съобщителни мрежи, следва да се забрани въвеждането на регулаторни ограничения, които по принцип не позволяват споразуменията между мрежовите оператори за координиране на строежи за разгръщане на ММГК. Ако строежите не са финансирани с публични средства, настоящият регламент следва да не засяга възможността мрежовите оператори да сключват споразумения за координиране на строежите в съответствие със своите инвестиционни и финансово-икономически планове и с предпочитания от тях график.
- (34) Държавите членки следва да увеличат максимално резултатите от строежите, финансирани изцяло или частично с публични средства, като използват положителните вторични ефекти от тези строежи във всички сектори и осигурят равни възможности за съвместно използване на наличната и планираната физическа инфраструктура с оглед на разгръщането на ММГК. Следва да няма неблагоприятно въздействие върху основната цел на строежите, финансирани с публични средства. Своевременните и разумни искания за координиране на разгръщането на елементи на ММГК обаче следва да бъдат изпълнявани от мрежовия оператор, който извършва съответните строежи пряко или непряко (например чрез подизпълнител), при пропорционални, недискриминационни и прозрачни условия. Например подалият искането оператор следва да поеме всички допълнителни разходи, включително тези, причинени от забавяния, и да сведе до минимум промените в първоначалните планове. Тези разпоредби следва да не засягат правото на държавите членки да резервират капацитет за електронни съобщителни мрежи дори при липсата на конкретни искания. Това ще даде възможност на държавите членки да отговорят на бъдещото търсене на физически инфраструктури, за да се увеличи максимално стойността на строежите, или да приемат мерки, които дават сходни права за координиране на строежи на операторите на други видове мрежи, като например транспортните, газопреносните или електроснабдителните мрежи.
- (35) В някои случаи, по-специално при разгръщане в селски, отдалечени или слабо населени райони, задължението за координиране на строежите може да изложи на риск финансовата жизненост на такива разгръщания и в крайна сметка да възпрепятства инвестициите, извършвани при пазарни условия. Поради това искането към предприятие, което предоставя или което има право да предоставя обществени електронни съобщителни мрежи, да координира строежите може да се счита за необосновано при конкретни обстоятелства. Това следва да е така, по-специално ако подалото искането предприятие, което предоставя или което има право да предоставя електронни съобщителни мрежи, не е декларирало намерението си за разгръщане на ММГК в този район (като ново разгръщане, подобряване или разширяване на мрежа) и ако е имало прогноза или покана за деклариране на намерение за разгръщане на ММГК в определените райони (съгласно член 22 от Директива (ЕС) 2018/1972) или обществена консултация съгласно правилата на Съюза за държавна помощ. При наличие на повече от една от тези прогнози, покани и/или обществени консултации следва да се вземе предвид само липсата на заявен интерес при последния случай, обхващащ периода, през който е подадено искането за координиране на строежите. За да се осигури възможност за достъп до разгрънатата инфраструктура в бъдеще, извършващото строежа предприятие, което предоставя или което има право да предоставя обществени електронни съобщителни мрежи, следва да гарантира, че ще разгръне физическа инфраструктура с достатъчен капацитет, като се вземат предвид изискванията за капацитет на предприятието, което е отправило искане за координиране на строежите, и по целесъобразност насоките, предоставени от държавите членки. Това не засяга правилата и условията, свързани с предоставянето на публични средства, и прилагането на правилата за държавна помощ.

- (35a) Държавите членки могат да решат да не прилагат разпоредбите на настоящия регламент относно координирането на строежи, включително във връзка с прозрачността, за ограничени по обхват строежи, например по отношение на стойност, размер или продължителност. Това може да се отнася например за строежи, продължаващи по-малко от 48 часа, с прокопаване на микроканални или при извънредни ситуации.
- (36) Държавите членки могат да предоставят насоки относно прилагането на разпоредбите за координирането на строежите, включително, но не само, относно пропорционалното разпределение на разходите. Мненията на заинтересованите страни и националните органи за уреждане на спорове следва да бъдат надлежно взети предвид при изготвянето на насоките.
- (37) Ефективното координиране може да спомогне за намаляване на разходите и забавянията, както и на прекъсването на разгръщането, което може да бъде причинено от проблеми на място. Един пример, когато координирането на строежите може да донесе ясно изразени ползи, са междусекторните проекти в рамките — но не само — на трансевропейските енергийни (TEN-E) и трансевропейските транспортни (TEN-T) мрежи, например за разгръщане на 5G коридори по транспортни маршрути като пътища, железопътни линии и вътрешни водни пътища. При тези проекти често може да се наложи и координиране на проектирането или съвместно проектиране, основано на ранно сътрудничество между участниците в проекта. Като част от съвместното проектиране заинтересованите страни могат предварително да се споразумеят за маршрутите за разгръщане на физическата инфраструктура, както и за технологиите и оборудването, които ще се използват, преди координирането на строежите. Поради това искането за координиране на строежите следва да се подаде във възможно най-кратък срок.
- (38) За да се защитят общите интереси на национално равнище и на равнището на Съюза, може да са необходими редица различни разрешения за разгръщане на елементи на електронни съобщителни мрежи или прилежащи съоръжения. Те могат да включват разрешения за изкопни работи, строеж, градоустройство, околна среда и други, както и права за преминаване. Броят на разрешенията и правата за преминаване, изисквани за разгръщане на различни видове електронни съобщителни мрежи или прилежащи съоръжения, и местният характер на разгръщането биха могли да включват прилагането на различни процедури и условия, което може да доведе до трудности при разгръщането на мрежата. Поради това, за да се улесни разгръщането, всички правила по отношение на условията и процедурите, приложими за издаване на разрешения и за предоставяне на права за преминаване, следва да бъдат рационализирани и съгласувани на национално равнище. Без да се засяга правото на всеки компетентен орган да участва във вземането на решения и да запази своите правомощия за вземане на решения в съответствие с принципа на субсидиарност, цялата информация за процедурите и общите условия, приложими към издаването на разрешения за строежи и предоставянето на права за преминаване, следва да е достъпна чрез единни информационни точки. Това може да намали сложността и да повиши ефикасността и прозрачността за всички оператори, особено за новите участници или по-малките оператори, които не извършват дейност в съответния район. Освен това операторите следва да имат правото да подават заявленията си за издаване на разрешения и за предоставяне на права за преминаване чрез единна информационна точка. Всеки компетентен орган следва да информира заявителите по електронен път за действителния статус на заявленията за издаване на разрешения, които е компетентен да обработва, включително дали разрешението е издадено или отказано, и да гарантира, че тази информация е достъпна за заявителя чрез единна информационна точка.

- (39) Процедурите за издаване на разрешения следва да не представляват пречка за инвестициите и да не водят до вредни последствия за вътрешния пазар. Поради това държавите членки следва да гарантират, че решението за издаване или за отказ за издаване на разрешения за разгръщане на елементи на ММГК или прилежащи съоръжения се взема в срок от 4 месеца от датата на получаване на пълно заявление за издаване на разрешение. Правото на Съюза или националното право, в което се предвиждат други специфични срокове или задължения за правилното провеждане на процедурата, като например обществена консултация, изисквана в рамките на административна процедура за издаване на екологично разрешение или производства по обжалване, които са приложими към процедурата за издаване на разрешение, следва да имат предимство пред крайния срок, определен в настоящия регламент. Компетентните органи следва да не ограничават, възпрепятстват и намаляват степента на икономическа привлекателност на разгръщането на ММГК или прилежащи съоръжения. По-конкретно, те следва да не възпрепятстват успоредното протичане на процедурите за издаване на разрешения и за предоставяне на права за преминаване, когато това е възможно, и да не изискват от операторите, когато това не е обосновано, първо да получат един вид разрешение, за да могат да кандидатстват за други видове разрешения. Компетентните органи следва да обосновават отказите за издаване на разрешения или за предоставяне на права за преминаване в рамките на своята компетентност въз основа на обективни, прозрачни, недискриминационни и пропорционални условия.
- (40) За да се избегнат неоправдани забавяния, компетентните органи трябва да определят дали заявлението за издаване на разрешение е пълно в срок от 20 работни дни от неговото получаване. Заявлението за издаване на разрешение следва да се счита за пълно, освен ако компетентният орган не прикани заявителя да предостави липсващата информация в рамките на този срок. Когато за разгръщането на елементи на ММГК освен разрешенията се изискват и права за преминаване, компетентните органи следва, чрез дерогация от член 43 от Директива (ЕС) 2018/1972, да предоставят такива права за преминаване в срок от 4 месеца от получаването на заявлението, освен в случаи на отчуждаване. Други права за преминаване, които не са необходими във връзка с разрешения за строежи, следва да продължат да се предоставят в срок от 6 месеца в съответствие с член 43 от Директива (ЕС) 2018/1972.
- (41) В съответствие с националното право държавите членки следва да определят категории инфраструктура (като мачти, антени, стълбове и подземни канали), за които не се изискват разрешения за строеж, разрешения за изкопни работи или други видове разрешения. Това може да се отнася и за техническо подобряване на съществуващи съоръжения или инсталации за поддръжка, строежи от малък мащаб, като например изкопни работи, и подновяване на разрешения.
- (42) За да се гарантира, че процедурите за издаване на такива разрешения и за предоставяне на права за преминаване приключват в разумни срокове, както става ясно от някои модернизационни и добри административни практики на национално равнище, е необходимо да се изготвят принципи за административно опростяване. Това може да включва *inter alia* ограничаване на задължението за предварително разрешение до случаи, където това е от особена важност.

- (43) За да се улесни разгръщането на елементи на ММГК, всяка такса, свързана с разрешение, различно от права за преминаване, следва да се ограничи до административните разходи, свързани с обработката на заявлението за издаване на разрешение, в съответствие с принципите, установени в член 16 от Директива (ЕС) 2018/1972. За правата за преминаване се прилагат разпоредбите на членове 42 и 43 от Директива (ЕС) 2018/1972. Това не включва съпътстващите разходи, които не са свързани с обработването на заявлението за издаване на разрешение, например за амортизацията, ремонта или замяната на обществената инфраструктура в резултат на строежите или мерки за гарантиране на обществената безопасност по време на строежите, налагани от органите от обществения сектор на оператора в съответствие с националното право.
- (44) За постигането на целите, определени в Решение (ЕС) 2022/2481, се изисква до 2030 г. всички крайни ползватели, намиращи се в определени местоположения, да бъдат обхванати от гигабитова мрежа до [...] крайната точка на мрежата и всички населени места да бъдат обхванати от безжични високоскоростни мрежи от следващо поколение с ефективност, еквивалентна най-малко на тази на 5G, в съответствие с принципа на технологичната неутралност. Предоставянето на гигабитови мрежи до крайния ползвател следва да бъде улеснено чрез модерна и ориентирана към бъдещето оптична технология, подходяща по-специално за модерна и ориентирана към бъдещето физическа инфраструктура в сградата, точка за достъп в сградата и окабеляване в сградата. Допълнителните разходи за осигуряване на миниканали по време на строежа на сграда са много ниски, докато оборудването на вече завършени сгради с гигабитова инфраструктура може да представлява значителна част от разходите за разгръщане на гигабитова мрежа. Поради това всички нови сгради или сгради, подлежащи на основен ремонт, включващ структурни изменения на цялата физическа инфраструктура в сградата или на значителна част от нея, следва да бъдат оборудвани с физическа инфраструктура, точка за достъп в сградата, леснодостъпна за едно или повече предприятия, които предоставят или които имат право да предоставят обществени електронни съобщителни мрежи, и окабеляване с оптични влакна в сградата, което да осигури възможност за свързване на крайните ползватели с гигабитови скорости. Освен това строителните предприемачи следва да предвидят празни канали, свързващи всяко жилище с точката за достъп в сградата, разположена в многофамилната жилищна сграда или извън нея, което да позволява връзки до крайните точки на мрежата или, в държавите членки, в които е позволено крайната точка на мрежата да бъде поставена извън конкретното местонахождение на крайния ползвател, до физическата точка, в която крайният ползвател се свързва, за да получи достъп до обществената мрежа. Извършването на основни ремонти на съществуващи сгради в местонахождението на крайния ползвател с цел подобряване на енергийните характеристики (съгласно Директива 2010/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета¹¹) предоставя възможност за модернизиране с цел също така оборудване на тези сгради с физическа инфраструктура в сградата, подготвена за разполагането на оптични влакна, окабеляване с оптични влакна в сградата и точка за достъп в сградата.
- (44a) Точката за достъп до сградата следва да бъде леснодостъпна за множество оператори, т.е. да бъде достъпна без прекомерни усилия, особено в случаите, когато се намира вътре в сградата, без да се създава или улеснява монопол в сградата.

¹¹ Директива 2010/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 2010 г. относно енергийните характеристики на сградите (ОВ L 153, 18.6.2010 г., стр. 13).

- (446) Разпоредбите относно физическата инфраструктура в сградата, подготвена за разполагането на оптичните влакна, точката за достъп в сградата, подготвена за разполагането на оптичните влакна и окабеляването не изключват наличието на друг вид технология в рамките на същата физическа инфраструктура в сградата. Тези разпоредби не следва да засягат правото на собствениците на сгради да оборудват сградата с окабеляване в сградата освен оптичните влакна, с допълнителна физическа инфраструктура в сградата, в която може да се разположи окабеляване освен оптичните влакна, или други елементи на електронните съобщителни мрежи.
- (45) Перспективата за оборудване на дадена сграда с физическа инфраструктура в сградата, подготвена за разполагането на оптични влакна, [...]точка за достъп в сградата, подготвена за разполагането на оптични влакна, или окабеляване с оптични влакна в сградата може да се счита за непропорционална от гледна точка на разходите в конкретни случаи, особено за някои нови еднофамилни жилищни сгради или сгради, по които се извършват дейности по основен ремонт. Това може да се основава на обективни причини, като например индивидуални оценки на разходите, на икономически съображения, свързани с местонахождението, или на съображения, свързани с опазването на наследството или околната среда (като например при конкретни категории паметници).
- (46) За бъдещите купувачи и наематели ще бъде от полза да установят кои сгради са оборудвани с физическа инфраструктура в сградата, подготвена за разполагането на оптични влакна, точка за достъп в сградата, подготвена за разполагането на оптични влакна, и окабеляване с оптични влакна в сградата, тъй като те разполагат със значителен потенциал за икономия на разходи. Подготовката на сградите за разполагането на оптични влакна също следва да се насърчава. Поради това държавите членки могат да разработят маркировка „подготвен за оптична мрежа“ за сгради, оборудвани с такава инфраструктура, точка за достъп в сградата, подготвена за разполагането на оптични влакна, и окабеляване с оптични влакна в сградата в съответствие с настоящия регламент.
- (47) Предприятията, които предоставят или които имат право да предоставят обществени електронни съобщителни мрежи, разгръщащи гигабитови мрежи в конкретен район, биха могли да реализират значителни икономии от мащаба, ако могат да поставят крайна точка на своята мрежа в точката за достъп на сградата, като се използва съществуващата физическа инфраструктура и като се възстановява състоянието на засегнатата зона. Това следва да бъде възможно, независимо дали към този момент има изразен изричен интерес към услугата от страна на абонат и при условие че въздействието върху частната собственост е сведено до минимум. Когато крайната точка на мрежата е поставена в точката за достъп в сградата, свързването на допълнителен клиент е възможно на значително по-ниска цена, по-специално посредством връзки до крайните точки на мрежата или, в държавите членки, в които е позволено крайната точка на мрежата да бъде поставена извън конкретното местонахождение на крайния ползвател, до физическата точка, в която крайният ползвател се свързва, за да получи достъп до обществената мрежа, по-специално чрез достъп до вертикален сегмент в сградата, подготвен за разполагането на оптични влакна, ако такъв вече съществува. Тази цел е изпълнена и когато самата сграда вече е оборудвана с гигабитова мрежа, като на всеки доставчик на обществена съобщителна мрежа, който има активен абонат в сградата, се предоставя достъп до мрежата при прозрачни, пропорционални и недискриминационни условия. Това би могло да се случи по-специално в държавите членки, които са предприели мерки съгласно член 44 от Директива (ЕС) 2018/1972. Предприятията, които предоставят или които имат право да предоставят обществени електронни съобщителни мрежи, следва, доколкото е възможно, да премахнат елементите на своята мрежа (като остарели кабели, оборудване) и да възстановят състоянието на засегнатата зона след прекратяване на договора с абоната.

- (48) За да се допринесе за осигуряването на достъпност на гигабитови мрежи за крайните ползватели, новите сгради и основно ремонтираните сгради следва да бъдат оборудвани с физическа инфраструктура в сградата, подготвена за разполагането на оптични влакна, окабеляване с оптични влакна в сградата и точка за достъп в сградата, освен в случаите, когато това е непропорционално от гледна точка на общите разходи за ремонтните дейности. За да постигнат това, държавите членки следва да разполагат с известна гъвкавост. Поради това настоящият регламент няма за цел хармонизиране на правилата относно свързаните разходи, включително възстановяването на разходите за оборудване на сградите с физическа инфраструктура в сградата, подготвена за разполагането на оптични влакна, окабеляване с оптични влакна в сградата и точка за достъп в сградата.
- (49) В съответствие с принципа на субсидиарност и за да се вземат предвид националните обстоятелства, държавите членки следва да приемат стандартите или техническите спецификации, необходими за целите на оборудването на новопостроени или основно ремонтирани сгради с физическа инфраструктура в сградата, подготвена за разполагането на оптични влакна, и окабеляване с оптични влакна в сградата, както и на нови или основно ремонтирани многофамилни жилищни сгради с точка за достъп. Тези стандарти или технически спецификации могат да определят най-малко: спецификации на точката за достъп в сградата; спецификации на интерфейса за оптични влакна; спецификации на кабелите; спецификации на гнездата; спецификации на тръбите или микроканалите; технически спецификации, необходими за предотвратяване на смущения, идващи от електрическото окабеляване, и минималния радиус на огъване. Държавите членки могат да обвържат издаването на разрешения за строеж със съответствието със стандартите или техническите спецификации на съответния проект за нова сграда или дейности по основен ремонт, за които се изисква разрешение за строеж, въз основа на заверен протокол от изпитване или подобна процедура, установена от държавите членки. В допълнение към разрешението за строеж, което се издава от компетентните органи след проверка на съответствието на строителния технически проект със съответните разпоредби, в някои държави членки се изисква и разрешение за използване на сградата по предназначение след нейното построяване. Държавите членки могат също така да създадат схеми за сертифициране с цел доказване на съответствие със стандартите или техническите спецификации, както и за получаване на маркировката „подготвен за оптична мрежа“. Освен това, за да се избегне увеличаването на бюрокрацията, свързана със схемата за сертифициране, създадена съгласно настоящия регламент, държавите членки могат да вземат предвид процедурните изисквания, прилагани към схемите за сертифициране съгласно Директива 2010/31/ЕС, както и да обмислят възможността да се позволи общо стартиране на двете процедури по заявленията.
- (50) С оглед на обществените ползи, произтичащи от приобщаването към цифровото общество, и като се вземат предвид икономическите модели за разгръщане на ММГК, когато не съществува пасивна или активна инфраструктура, подготвена за разполагането на оптични влакна и обслужваща помещенията на крайните ползватели, нито алтернативни начини за предоставяне на ММГК на абонатите, всеки доставчик на обществена съобщителна мрежа следва да има правото да постави крайната точка на своята мрежа в частни помещения за своя собствена сметка, при условие че въздействието върху частната собственост е сведено до минимум, например, когато е възможно, чрез повторно използване на съществуващата физическа инфраструктура в сградата или чрез осигуряване на пълното възстановяване на засегнатите зони.
- (51) Исканията за достъп до физическата инфраструктура в сградата следва да попадат в обхвата на настоящия регламент, а исканията за достъп до окабеляването с оптични влакна — в обхвата на Директива (ЕС) 2018/1972.

- (52) Държавите членки могат да предоставят насоки относно прилагането на разпоредбите за достъпа до физическата инфраструктура в сградата, включително, но не само, относно реда и условията за това. Мненията на заинтересованите страни и националните органи за уреждане на спорове следва да бъдат надлежно взети предвид при изготвянето на насоките.
- (53) За да се насърчи модернизацията и гъвкавостта на административните процедури и да се намалят разходите и времето, изразходвани за процедурите по разгръщането на ММГК, услугите на единните информационни точки следва да се извършват изцяло онлайн. За тази цел единните информационни точки следва да осигуряват лесен достъп до необходимите цифрови инструменти, като например уебпортали, електронни адреси, бази данни, цифрови платформи и цифрови приложения. Инструментите следва да предоставят ефективен достъп до минималната информация за съществуващата физическа инфраструктура и планираните строежи, както и възможност за подаване на молба за информация. Тези цифрови инструменти следва също така да предоставят достъп до електронните административни процедури за издаване на разрешения и предоставяне на права за преминаване и свързаната с тях информация за приложимите условия и процедури. Когато в дадена държава членка има повече от една единна информационна точка, достъпът с електронни средства до всички единни информационни точки следва да бъде лесен и безпроблемен чрез единна национална цифрова входна точка. Тази входна точка следва да има общ потребителски интерфейс, който да осигурява достъп до онлайн единните информационни точки. Единната национална цифрова входна точка следва да улеснява взаимодействието между операторите и компетентните органи, изпълняващи функциите на единни информационни точки.
- (54) На държавите членки следва да се позволи да използват цифрови инструменти, като например уебпортали, електронни адреси, бази данни, цифрови платформи и цифрови приложения, които вече може да са налични на местно, регионално или национално равнище, и при необходимост да ги подобряват, за да изпълняват функциите на единната информационна точка, при условие че спазват задълженията, определени в настоящия регламент. Това включва достъп чрез единна национална цифрова входна точка и наличие на всички функционални възможности, посочени в настоящия регламент. За да се спазят принципите за еднократно свеждане на данните до минимум и за точност, на държавите членки следва да се позволи да интегрират повече цифрови платформи, бази данни или приложения, които да подпомагат единните информационни точки, когато е уместно. Например цифровите платформи, базите данни или приложенията, поддържащи единните информационни точки за съществуващата физическа инфраструктура, могат да бъдат взаимосвързани или напълно или частично интегрирани с тези за планираните строежи и издаването на разрешения.

- (55) За да гарантират ефективността на единните информационни точки, предвидени в настоящия регламент, държавите членки следва да осигурят адекватни ресурси, както и леснодостъпна съответна информация относно конкретни географски райони. Информацията следва да бъде представена с подходящото ниво на подробност, за да се постигне максимална ефективност с оглед на възложените задачи, включително в местния кадастър. В това отношение държавите членки могат да обмислят възможните полезни взаимодействия и икономии от мащаба с единните звена за контакт по смисъла на член 6 от Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета¹² и други планирани или съществуващи решения в областта на електронното управление, с цел използване на съществуващите структури и максимално увеличаване на ползите за ползвателите. По подобен начин единната цифрова платформа, предвидена в Регламент (ЕС) 2018/1724 на Европейския парламент и на Съвета¹³, следва да бъде свързана с единните информационни точки.
- (56) Разходите за създаването на единната национална цифрова входна точка, единните информационни точки и цифровите инструменти, необходими за спазването на разпоредбите на настоящия регламент, биха могли да бъдат изцяло или частично допустими за финансова подкрепа по линия на фондовете на Съюза, като например Европейския фонд за регионално развитие — специфична цел: по-конкурентоспособна и по-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативна и интелигентна икономическа трансформация и на регионална ИКТ¹⁴; програма „Цифрова Европа“¹⁵ — специфична цел: внедряване и използване по най-добрия начин на цифровия капацитет и оперативната съвместимост, както и Механизма за възстановяване и устойчивост¹⁶ — по стълбовете за цифрова трансформация и за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, включително икономическо сближаване, работни места, производителност, конкурентоспособност, научни изследвания, развитие и иновации, както и добре функциониращ единен пазар със силни МСП, при условие че отговарят на целите и критериите за допустимост в тях.

¹² Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. относно услугите на вътрешния пазар ([ОБ L 376, 27.12.2006 г., стр. 36](#)).

¹³ Регламент (ЕС) 2018/1724 на Европейския парламент и на Съвета от 2 октомври 2018 г. за създаване на единна цифрова платформа за предоставяне на достъп до информация, до процедури и до услуги за оказване на помощ и решаване на проблеми и за изменение на Регламент (ЕС) № 1024/2012 ([ОБ L 295, 21.11.2018 г., стр. 1](#)).

¹⁴ Член 3, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд (ОБ L 231, 30.6.2021 г., стр. 60).

¹⁵ Член 8 от Регламент (ЕС) 2021/694 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2021 г. за създаване на програмата „Цифрова Европа“ и за отмяна на Решение (ЕС) 2015/2240 (ОБ L 166, 11.5.2021 г., стр. 1).

¹⁶ Член 3 от Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОБ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17).

- (57) Ако по време на търговските преговори не бъде постигнато съгласие по техническите и търговските условия за достъп до физическа инфраструктура или координиране на строежи, всяка от страните следва да може да се обърне към национален орган за уреждане на спорове с молба да постанови решение за двете страни, за да бъдат избегнати необосновани откази за удовлетворяване на искането и налагането на неразумни условия. При определяне на цените за предоставяне на достъп или за поделяне на разходите за координирани строежи органът за уреждане на спорове следва да гарантира, че доставчикът на достъп и мрежовите оператори, които планират строежи, разполагат със справедлива възможност да възстановят разходите, които са направили за предоставянето на достъп до своята физическа инфраструктура или за координирането на планираните строежи. При това следва да се вземат предвид всички специфични национални условия, всички въведени тарифни структури и всички предходни коригиращи мерки, наложени от национален регулаторен орган. При това органът за уреждане на спорове следва също така да отчита въздействието на поискания достъп или координиране на строежи върху финансово-икономическия план на доставчика на достъп или на мрежовите оператори, които планират строежи, включително направените или планираните от тях инвестиции, по-специално инвестициите във физическата инфраструктура, за която се отнася искането.
- (58) За да се избегнат забавяния при разгръщанията на мрежите, националният орган за уреждане на спорове следва да разреши спора своевременно и при всяко положение в срок от 4 месеца от получаването на искането за решаване на спора в случай на спорове относно достъпа до съществуващата физическа инфраструктура и в срок от 2 месеца, когато спорът се отнася до прозрачността на физическата инфраструктура, координирането на планираните строежи и прозрачността по отношение на планираните строежи. Извънредните обстоятелства, които оправдават забавянето на уреждането на даден спор, могат да бъдат извън контрола на органите за уреждане на спорове, като например недостатъчна информация или документация, необходима за вземане на решение, включително становища на други компетентни органи, с които трябва да се проведе консултация, или голяма сложност на досието.
- (59) В случай че възникнат спорове относно достъпа до физическата инфраструктура, планираните строежи или информацията за тях с цел разгръщане на ММГК, органът за уреждане на спорове следва да има правомощието да решава такива спорове чрез обвързващо решение. При всички случаи решенията на този орган следва да не засягат възможността на всяка от страните да отнесе случая до съда или да проведе предварителен или успореден на официалното уреждане на спора помирителен механизъм, който би могъл да бъде под формата на медиация или допълнителен кръг от размяна на мнения.
- (60) В съответствие с принципа на субсидиарност настоящият регламент следва да се прилага, без да се засяга възможността на държавите членки да възложат регулаторните задачи на органите, които са най-подходящи за тяхното изпълнение, в съответствие с националната конституционна система за разпределяне на компетентността и правомощията, както и с изискванията, определени в настоящия регламент. За да се намали административната тежест, на държавите членки следва да се позволи да назначат съществуващ орган или да запазят компетентните органи, които вече са назначени съгласно Директива (ЕС) 2014/61/ЕС. Информацията за задачите, възложени на компетентния орган или органи, следва да се публикува чрез единна информационна точка и да се съобщава на Комисията, освен ако това вече не е направено съгласно Директива (ЕС) 2014/61/ЕС. Свободата на преценка, която държавите членки запазват по отношение на възлагането за изпълнение на функциите на единната информационна точка на повече от един компетентен орган, не следва да засяга способността им да изпълняват ефективно тези функции.

- (61) Определеният национален орган за уреждане на спорове и компетентният орган, изпълняващ функциите на единна информационна точка, следва да гарантират безпристрастност, независимост и структурно разделение по отношение на засегнатите страни, да упражняват правомощията си безпристрастно, прозрачно и своевременно и да разполагат с подходяща компетентност и ресурси.
- (62) Държавите членки следва да предвидят подходящи, ефективни, пропорционални и възпиращи санкции в случай на неспазване на настоящия регламент или на обвързващо решение, прието от компетентните органи, включително в случаите, когато мрежов оператор или орган от общественния сектор съзнателно или поради груба небрежност предоставя подвеждаща, погрешна или непълна информация чрез единна информационна точка.
- (63) Тъй като целите на настоящия регламент, насочени към улесняване на разгръщането на физически инфраструктури, подходящи за ММГК в целия Съюз, по начин, който насърчава вътрешния пазар, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки поради продължаващите различни подходи, както и поради бавното и неефективно транспониране на Директива 2014/61/ЕС, а поради мащаба на разгръщането на мрежите и необходимите инвестиции могат да бъдат постигнати по-добре на равнището на Съюза, Съюзът може да приема мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от ДЕС. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тези цели.
- (63б) Настоящият регламент не засяга отговорността на държавите членки за опазване на националната сигурност или правомощието им да гарантират други основни функции на държавата, по-специално по отношение на обществената сигурност, териториалната цялост и поддържането на обществения ред. В съответствие с това изключенията от настоящия регламент, направени по отношение на такива въпроси, следва да се считат за надлежно обосновани и пропорционални.
- (64) Настоящият регламент е съобразен с основните права и съблюдава принципите, признати с Хартата на основните права на Европейския съюз, и по-специално има за цел да гарантира пълното зачитане на правото на личен живот и на защита на търговската тайна, свободата на стопанска инициатива, правото на собственост и правото на ефективни правни средства за защита. Настоящият регламент трябва да се прилага в съответствие с тези права и принципи.
- (65) Настоящият регламент включва разпоредби, обхващащи всички области по същество, спрямо които се прилага Директива 2014/61/ЕС, която следва съответно да бъде отменена.

- (66) Периодът от двадесет и четири месеца между влизането в сила и прилагането има за цел да се предостави достатъчно време на държавите членки да гарантират, че националното им законодателство не съдържа пречки за еднаквото и ефективно прилагане на настоящия регламент. В случай на малки общини с по-малко от 3 500 жители държавите членки могат да предвидят, при условията, определени в настоящия регламент, удължаване на срока за предоставяне на информация относно искания за достъп до физическа инфраструктура с допълнителен период от 12 месеца. Периодът от двадесет и четири месеца не засяга конкретните правила в настоящия регламент относно забавеното прилагане на специалните разпоредби в него. Държавите членки трябва да отменят националните разпоредби, които се припокриват с настоящия регламент или му противоречат, до началото на неговото прилагане. Що се отнася до приемането на ново законодателство през този период, от член 4, параграф 3 от ДЕС следва, че държавите членки имат задължението за лоялно сътрудничество да не предприемат действия, които биха противоречали на бъдещи правни норми на Съюза,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Предмет и обхват

1. Настоящият регламент има за цел да улесни и стимулира разгръщането на мрежи с много голям капацитет (ММГК) чрез насърчаване на съвместното използване на съществуващата физическа инфраструктура и чрез създаване на условия за по-ефективно разгръщане на нова физическа инфраструктура, така че тези мрежи да могат да се разгръщат по-бързо и на по-ниска цена.
2. Ако разпоредба на настоящия регламент е в противоречие с разпоредба на Директива (ЕС) 2018/1972 или Директива 2002/77/ЕО, предимство има съответната разпоредба на посочените директиви.
3. С настоящия регламент се определят минимални изисквания за постигане на целите, посочени в параграф 1. Държавите членки могат да запазят или да въведат правила в съответствие с правото на Съюза, които са по-строги или по-подробни от предвидените минимални изисквания, когато те служат за насърчаване на съвместното използване на съществуващата физическа инфраструктура или благоприятстват по-ефективно разгръщане на нова физическа инфраструктура.
4. По изключение от параграф 3 държавите членки не запазват и не въвеждат правила, които са по-строги или по-подробни от предвидените в член 3, параграф 3, букви а)–д) и член 3, параграф 6, член 4, параграф 5, втора алинея, член 5, параграф 2, втора алинея и член 5, параграф 4, член 6, параграф 2 и член 8, параграфи 7 и 8.
5. Настоящият регламент не засяга отговорността на държавите членки да опазват националната сигурност и правомощието им да гарантират други основни функции на държавата, включително да осигуряват нейната териториална цялост и да поддържат законността и реда.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат определенията в Директива (ЕС) 2018/1972, по-специално определенията за „електронна съобщителна мрежа“, „мрежа с много голям капацитет“, „обществена електронна съобщителна мрежа“, „крайна точка на мрежата“, „прилежащи съоръжения“, „краен ползвател“, „сигурност на мрежи и услуги“, „достъп“ и „оператор“.

Прилагат се и следните определения:

- 1) „мрежов оператор“ означава:
 - а) оператор съгласно определението в член 2, точка 29 от Директива (ЕС) 2018/1972;
 - б) предприятие, предоставящо физическа инфраструктура, предназначена да осигурява:
 - i) услуга за производство, пренос или разпределение на:
 - газ;
 - електричество, включително обществено осветление;
 - отопление;
 - вода, включително отвеждане или пречистване на отпадъчни води и канализация, и дренажни системи;
 - ii) транспортни услуги, включително железопътни линии, пътища, включително градски пътища, пристанища и летища;
- 2) „орган от общественения сектор“ означава държавен, регионален или местен орган, публичноправна организация или сдружение, съставено от един или повече такива органи или от една или повече такива публичноправни организации;

3) „публичноправни организации“ означава организации, които имат всички изброени по-долу характеристики:

- а) създадени са с конкретната цел да задоволяват нужди от обществен интерес, които нямат промишлен или търговски характер;
- б) имат правосубектност;
- в) финансират се изцяло или в по-голямата си част от държавни, регионални или местни органи или от други публичноправни организации; или са обект на управленски контрол от страна на тези органи; или имат административен, управителен или надзорен орган, повечето от половината от членовете на който са назначени от държавни, регионални или местни органи или от други публичноправни организации;

4) „физическа инфраструктура“ означава:

- а) всеки елемент от мрежа, който е предназначен да приема други елементи от мрежа, без самият той да се превръща в активен елемент от мрежата, като например тръбопроводи, мачти, канали, инспекционни шахти, шахти, шкафове, антенни съоръжения, кули и стълбове, както и сгради, включително покриви или части от фасади, или подстъпи към сгради, и всички други активи, които може да са подходящи да приемат елементи от мрежа, включително улични съоръжения, като например стълбове на улични лампи, улични табели, светофари, билбордове, рамки на съоръжения за пътно таксуване, автобусни и трамвайни спирки, метростанции и железопътни гари;
- б) когато не са част от мрежа и са собственост или са под контрола на органи от общественения сектор: сгради, включително покриви или части от фасади, или подстъпи към сгради, и всички други активи, които може да са подходящи да приемат елементи от мрежа, включително улични съоръжения, като например стълбове на улични лампи, улични табели, светофари, билбордове, рамки на съоръжения за пътно таксуване, автобусни и трамвайни спирки, метростанции и железопътни гари.

Кабелите, включително тъмните оптични влакна, както и елементите от мрежи, използвани за снабдяване с вода, предназначена за консумация от човека, съгласно определението в член 2, точка 1 от Директива (ЕС) 2020/2184 на Европейския парламент и на Съвета¹⁷, не съставляват физическа инфраструктура по смисъла на настоящия регламент;

5) „строеж“ означава резултатът от строителни или инженерни дейности в тяхната цялост, който сам по себе си е достатъчен, за да изпълнява определена икономическа или техническа функция, и съдържа един или повече елементи на физическата инфраструктура;

6) „физическа инфраструктура в сградата“ означава физическа инфраструктура или инсталации в местонахождението на крайния ползвател, включително елементи в режим на съсобственост, предназначени да приемат кабелни и/или безжични мрежи за достъп, когато тези мрежи за достъп са в състояние да предоставят електронни съобщителни услуги, както и да свързват точката за достъп в сградата с крайната точка на мрежата, или в държавите членки, в които е позволено крайната точка на мрежата да бъде поставена извън конкретното местонахождение на крайния ползвател, до физическата точка, в която крайният ползвател се свързва, за да получи достъп до обществената мрежа;

7) „окабеляване с оптични влакна в сградата“ означава влакнестооптични кабели в местонахождението на крайния ползвател, включително елементи в режим на съсобственост, предназначени да предоставят електронни съобщителни услуги и да свързват точката за достъп в сградата с крайната точка на мрежата, или в държавите членки, в които е позволено крайната точка на мрежата да бъде поставена извън конкретното местонахождение на крайния ползвател, до физическата точка, в която крайният ползвател се свързва, за да получи достъп до обществената мрежа;

8) „физическа инфраструктура в сградата, подготвена за разполагането на оптични влакна“ означава физическа инфраструктура в сградата, предназначена да приема елементи за влакнеста оптика;

9) „дейности по основен ремонт“ означава строителни дейности в местонахождението на крайния потребител, включващи структурни изменения на цялата физическа инфраструктура в сградата или на значителна част от нея, за които в съответствие с националното право се изисква разрешение за строеж;

¹⁷ Директива (ЕС) 2020/2184 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2020 г. относно качеството на водата, предназначена за консумация от човека (ОВ L 435, 23.12.2020 г., стр. 1).

10) „разрешение“ означава изрично или мълчаливо решение или набор от решения, взети едновременно или последователно от един или няколко компетентни органа, които се изискват съгласно националното право, за да може дадено предприятие да извърши необходимите строителни или инженерни дейности за разгръщане на елементи на ММГК;

11) „точка за достъп в сграда“ означава физическа точка, разположена във или извън сградата, до която имат лесен достъп множество предприятия, които предоставят или които имат право да предоставят обществени електронни съобщителни мрежи, и чрез която се осигурява връзка с физическата инфраструктура в сградата, подготвена за разполагането на оптични влакна;

12) „права на преминаване“ означава правата, посочени в член 43, параграф 1 от Директива (ЕС) 2018/1972, предоставени на оператор за изграждане на съоръжения върху, над или под публична или частна собственост за разгръщане на ММГК и прилежащи съоръжения.

Член 3

Достъп до съществуваща физическа инфраструктура

1. Без да се засяга параграф 3, всички органи от обществения сектор, които притежават или контролират физическата инфраструктура, и всички мрежови оператори удовлетворяват при писмено искане от страна на оператор всички разумни искания за достъп до тази физическа инфраструктура при справедливи и разумни условия, включително цена, с оглед разгръщането на елементи на ММГК или прилежащи съоръжения. Органите от обществения сектор, които притежават или контролират физическата инфраструктура, изпълняват всички разумни искания за достъп също и при недискриминационни условия. В такива писмени искания се посочват елементите на физическата инфраструктура, за които се иска достъп, включително конкретните срокове. Държавите членки могат да определят подробни изисквания за тези искания.

2. При определяне на справедливите и разумни условия за предоставяне на достъп, включително на цените, мрежовите оператори и органите от обществения сектор, които притежават или контролират физическата инфраструктура, по целесъобразност вземат предвид най-малко следното:

- а) съществуващи договори и търговски условия, както и условия, договорени между операторите, търсещи достъп, и мрежовите оператори или публичните органи, предоставящи достъп до физическа инфраструктура;
- б) необходимостта да се гарантира, че доставчикът на достъп, включително доставчиците на прилежащи съоръжения, разполага със справедлива възможност да възстанови разходите, които прави за предоставянето на достъп до своята физическа инфраструктура, като се вземат предвид специфичните национални условия, модели на стопанска дейност и всички тарифни структури, въведени за осигуряване на справедлива възможност за възстановяване на разходите; за електронните съобщителни мрежи се вземат предвид и всички коригиращи мерки, наложени от национален регулаторен орган;
- в) въздействието на поискания достъп върху финансово-икономическия план на доставчика на достъп, включително инвестициите във физическата инфраструктура, до която е поискан достъп, както и необходимостта да се гарантира, че доставчикът на достъп получава справедлива възвръщаемост на инвестицията, която отразява съответните пазарни условия, а по-специално в случая на предприятията, които предоставят предимно телекомуникационни кули, осигуряващи физически достъп на повече от едно предприятие, което предоставя или има право да предоставя обществени електронни съобщителни мрежи — техните различни модели на стопанска дейност.

В конкретния случай на достъп до физическа инфраструктура на операторите, органите за уреждане на спорове, като отчитат по целесъобразност насоките, изготвени в съответствие с параграф 9, могат да вземат предвид следните фактори при определянето на справедливи и разумни условия за предоставяне на достъп, включително цени:

- икономическата жизнеспособност на тези инвестиции предвид техния рисков профил,
- сроковете за възвръщаемост на инвестициите,
- въздействието на предоставения достъп върху конкуренцията надолу по веригата и съответно — върху цените и възвръщаемостта на инвестициите,
- всички видове амортизация на активите на мрежата в момента на подаване на искането за достъп,

- икономическата обосновка в подкрепа на инвестицията, по-специално във физическата инфраструктура, използвана за предоставяне на свързаност, както и
- предложените преди това възможности на търсещия достъп за съвместни инвестиции при разгръщането на физическата инфраструктура, по-специално съгласно член 76 от Директива (ЕС) 2018/1972, или за съвместно разгръщане на тази инфраструктура.

3. Мрежовите оператори и органите от общественения сектор, които притежават или контролират физическата инфраструктура, могат да откажат достъп до конкретна физическа инфраструктура въз основа на едно или повече от следните условия:

- а) липса на техническа пригодност на физическата инфраструктура, до която е поискан достъп, за приемане на елементите на ММГК по параграф 1;
- б) липса на пространство за разполагане на елементите на ММГК или прилежащите съоръжения по параграф 1, включително след като се вземе предвид бъдещата необходимост от пространство за доставчика на достъп, която е доказана по задоволителен начин, например в обществено достъпни инвестиционни планове или чрез пределна стойност на разрешения капацитет като процент от целия капацитет;
- в) наличието на обосновани причини, свързани с безопасността, националната сигурност и общественото здраве;
- г) наличието на надлежно обосновани причини, свързани с целостта и сигурността на всяка мрежа, особено на критична национална инфраструктура;
- д) наличието на надлежно обоснован риск от възникване на сериозни смущения в работата на планираните електронни съобщителни услуги в резултат от предоставянето на други услуги чрез същата физическа инфраструктура; или
- е) наличието на жизнеспособни алтернативни средства за пасивен физически достъп на едро до електронни съобщителни мрежи, включително достъп до тъмни оптични влакна или необвързан достъп до влакнестооптична мрежа, предоставян от същия мрежови оператор и подходящ за разгръщането на ММГК, при условие че достъпът се предлага при справедливи и разумни условия.

Държавите членки могат да предвидят, че мрежовите оператори и органите от обществения сектор, които притежават или контролират физическа инфраструктура могат да отказват достъп до конкретна физическа инфраструктура, когато са налични надеждни алтернативни средства за недискриминационен открит достъп на едро до съобщителни мрежи с много голям капацитет, предоставени от същия мрежов оператор или от същия публичен орган, при условие че:

- i. такива алтернативни средства за достъп на едро се предлагат при справедливи и разумни условия; и
- ii. проектът за разгръщане на подалия искането оператор е насочен към същия район на покритие и няма друга оптична мрежа, свързваща помещенията на крайния ползвател (FttP), обслужваща този район на покритие.

В случай на отказ за предоставяне на достъп мрежовият оператор или органът от обществения сектор, който притежава или контролира физическата инфраструктура, съобщава писмено на търсещия достъп конкретните и подробни причини за този отказ във възможно най-кратък срок и не по-късно от два месеца, считано от датата на получаване на пълното искане за достъп, освен за критична национална инфраструктура, както е определена в националното право, за която не се изисква съобщението за отказ до търсещия достъп да съдържа конкретни и подробни причини.

4. Държавите членки могат да създадат или да определят орган, който да координира исканията за достъп до физическа инфраструктура, която е собственост или е под контрола на органи от обществения сектор, да предоставя правни и технически съвети чрез договаряне на условията за достъп и да улеснява предоставянето на информация чрез единна информационна точка по член 10.

5. Физическата инфраструктура, която вече подлежи на задължения за достъп, наложени от националните регулаторни органи съгласно Директива (ЕС) 2018/1972, от други компетентни органи или произтичащи от прилагането на правилата на Съюза за държавна помощ, не подлежи на задълженията, посочени в параграфи 1, 2 и 3, докато тези задължения за достъп са в сила.

6. Органите от обществения сектор, които притежават или контролират физическа инфраструктура или определени категории физическа инфраструктура, не могат да прилагат параграфи 1, 2 и 3 по отношение на тази физическа инфраструктура или категории физическа инфраструктура поради архитектурна, историческа, религиозна или екологична стойност или от съображения за обществена сигурност, безопасност и здраве. Държавите членки определят такава физическа инфраструктура или категории физическа инфраструктура на своя територия въз основа на надлежно обосновани и пропорционални причини. Списъкът на категориите физическа инфраструктура и критериите, прилагани за тяхното идентифициране, се публикуват чрез единна информационна точка.

7. Операторите имат правото да предлагат достъп до физическата си инфраструктура за целите на разгръщането на мрежи, различни от електронни съобщителни мрежи, или прилежащи съоръжения.

8. Настоящият член не засяга правото на собственост на собственика на физическата инфраструктура, когато мрежовият оператор или органът от обществения сектор не е собственик, както и правото на собственост на други трети страни, като например собствениците на земя и на друга частна собственост или, когато е приложимо, правата на наемателите.

9. Държавите членки могат да предоставят насоки относно прилагането на настоящия член.

Член 4

Прозрачност по отношение на физическата инфраструктура

1. За да заяви достъп до физическа инфраструктура в съответствие с член 3, всеки оператор има право при поискване да получи достъп до следната минимална информация относно съществуващата физическа инфраструктура в електронен формат чрез единна информационна точка:

- а) геореферирано местоположение и трасе;
- б) вид на инфраструктурата и текущото ѝ използване;
- в) звено за контакт.

Достъпът до такава минимална информация се осигурява при пропорционални, недискриминационни и прозрачни условия и при всички положения не по-късно от 15 работни дни след подаване на молбата за информация. В определени случаи с надлежно обосновани мотиви този срок може да бъде удължен с 15 работни дни. Операторите, които искат достъп, се уведомяват за новия срок чрез единна информационна точка.

Всеки оператор, който иска достъп до информация съгласно настоящия член, посочва района, в който планира да разгърне елементи на ММГК или прилежащи съоръжения.

Достъпът до минималната информация може да бъде ограничен или отказан само когато това е необходимо, за да се гарантира сигурността на определени сгради, които са собственост или са под контрола на органи от общественния сектор, сигурността на мрежите и тяхната цялост, националната сигурност, сигурността на националната критична инфраструктура, общественото здраве или безопасност, или когато физическата инфраструктура не подлежи на задължения за достъп съгласно член 3, параграф 6, или от съображения за поверителност или опазване на оперативни и търговски тайни.

2. Мрежовите оператори и органите от общественния сектор предоставят минималната информация, посочена в параграф 1, чрез единна информационна точка и в електронен формат не по-късно от 24 месеца след влизането в сила на настоящия регламент. При същите условия мрежовите оператори и органите от общественния сектор предоставят незабавно всяка актуализация на посочената информация и всяка нова минимална информация по параграф 1. В случай че мрежовите оператори или органите от общественния сектор не спазват задължението, посочено в параграф 1, компетентните органи могат да поискат липсващата информация, посочена в параграф 1, да бъде предоставена в електронен формат чрез единна информационна точка в срок от 15 работни дни след получаване на искането, без да се засяга възможността държавите членки да налагат санкции на мрежовите оператори и органите от общественния сектор, които притежават или контролират физическа инфраструктура, за неспазване на това задължение.

3. Мрежовите оператори и органите от общественния сектор удовлетворяват разумните искания за огледи на място на конкретни елементи на тяхната физическа инфраструктура по конкретно искане на оператор. В тези искания се посочват елементите на физическата инфраструктура, до която се отнася разгръщането на елементи на ММГК или прилежащи съоръжения. Огледи на място на посочените елементи на физическата инфраструктура се предоставят при пропорционални, недискриминационни и прозрачни условия в срок от един месец, считано от датата на получаване на искането, при спазване на ограниченията, посочени в параграф 1, четвърта алинея. Държавите членки могат да определят подробни изисквания за такива искания.

4. Държавите членки могат да решат, че от съображения за сигурност параграфи 1, 2 и 3 не се прилагат за цялата критична национална инфраструктура или за части от нея, както е определена в националното право.

5. Параграфи 1, 2 и 3 не се прилагат:

- а) за физическата инфраструктура, която не е технически пригодна за разгръщане на ММГК или прилежащи съоръжения; или
- б) в конкретни случаи, когато задължението за предоставяне на информация за определени съществуващи видове физическа инфраструктура съгласно параграф 1, първа алинея би било непропорционално, въз основа на анализ на разходите и ползите, извършен от държавите членки и основан на консултации със заинтересованите страни; или
- в) когато физическата инфраструктура не подлежи на задължения за достъп в съответствие с член 3, параграф 6.

Обосновката, критериите и условията за прилагане на такива изключения се публикуват чрез единна информационна точка.

6. Операторите, които получават достъп до информация съгласно настоящия член, предприемат подходящи мерки за осигуряване на зачитането на поверителността и опазването на оперативните и търговските тайни.

Член 5

Координиране на строежи

1. Органите от общественния сектор, които притежават или контролират физическа инфраструктура, и всички мрежови оператори имат право да договарят с оператори споразумения за координиране на строежи, включително за пропорционално разпределение на разходите, с оглед на разгръщането на елементи на мрежи с много голям капацитет или прилежащи съоръжения.

2. Органите от общественения сектор, които притежават или контролират физическа инфраструктура, и всички мрежови оператори, които изпълняват или планират да изпълнят пряко или непряко строежи, изцяло или частично финансирани с публични средства, удовлетворяват всяко разумно писмено искане за координиране на тези строежи при прозрачни и недискриминационни условия, подадено от оператори с оглед на разгръщането на елементи на ММГК или прилежащи съоръжения. Държавите членки могат да определят подробни изисквания за такова искане, включително в случаите на частично финансиране.

Такива искания се удовлетворяват, ако са изпълнени следните кумулативни условия:

- а) това не води до невъзстановими допълнителни разходи, включително и причинените от допълнително забавяне, за мрежовия оператор, който първоначално е планирал въпросния строеж, без да се засяга възможността за постигане на споразумение за пропорционално разпределение на разходите между съответните страни;
- б) мрежовият оператор, който първоначално е планирал строежа, продължава да контролира координирането на строителните работи;
- в) искането за координиране е подадено във възможно най-кратък срок, а когато е необходимо разрешение — най-малко два месеца преди представяне на окончателния проект на компетентните органи за издаване на разрешения.

3. Искане за координиране на строежи, подадено от предприятие, което предоставя или което има право да предоставя обществени електронни съобщителни мрежи, до предприятие, което предоставя или което има право да предоставя обществени електронни съобщителни мрежи, може да се счита за неоснователно, когато са изпълнени и двете посочени по-долу условия:

- а) искането се отнася до район, който е бил предмет на някое от следните:
 - i) прогноза за покритието на широколентовите мрежи, включително ММГК, съгласно член 22, параграф 1 от Директива (ЕС) 2018/1972;
 - ii) покана за деклариране на намерение за разгръщане на ММГК съгласно член 22, параграф 3 от Директива (ЕС) 2018/1972;
 - iii) обществена консултация относно прилагането на правилата на Съюза за държавна помощ;

- б) предприятието, подало искането, не е изразило намерението си да разгърне ММГК в района по буква а) в нито една от посочените в същата точка последни процедури, обхващащи периода, през който е подадено искането за координиране.

Ако искането за координиране бъде счетено за неоснователно въз основа на първата алинея, предприятието, което предоставя или което има право да предоставя обществени електронни съобщителни мрежи, отказващо координиране на строежите, разгръща физическа инфраструктура с достатъчен капацитет, за да поеме евентуални бъдещи разумни нужди от достъп на трети страни.

4. Държавите членки могат да решат, че параграфи 2 и 3 не се прилагат за видове строежи, които са ограничени по обхват, например по отношение на стойността, размера или продължителността, както и за критична национална инфраструктура. Държавите членки определят видовете строежи, за които се счита, че са с ограничен обхват или са свързани, въз основа на правото на Съюза или на националното право, с критична национална инфраструктура, на базата на надлежно обосновани и пропорционални причини. Информацията за такива видове строежи се публикува чрез единна информационна точка. Държавите членки могат да решат да не публикуват информация, свързана с критична национална инфраструктура.

5. Държавите членки могат да предоставят насоки относно прилагането на настоящия член.

Член 6

Прозрачност относно планираните строежи

1. С цел отправяне на искане за координиране на строежи, посочено в член 5, параграф 2, всеки мрежов оператор предоставя в електронен формат чрез единна информационна точка следната минимална информация:

- а) геореферираното местоположение и вида на дейностите;
- б) елементите на съответната физическа инфраструктура;
- в) планираната дата на започване на дейностите и тяхната продължителност;

- г) планираната дата за представяне на окончателния проект на компетентните органи за издаване на разрешения, когато е приложимо;
- д) звено за контакт.

Мрежовият оператор гарантира, че информацията, посочена в първата алинея, за планирани строежи, свързани с неговата физическа инфраструктура, е точна и актуална и се предоставя своевременно чрез единна информационна точка. Това трябва да се извърши веднага след като операторът на мрежата разполага с информацията и при всички положения, когато е предвидено издаване на разрешение, не по-късно от три месеца преди първото подаване на заявлението за издаване на разрешение до компетентните органи.

С цел да се улеснят споразуменията за координиране на строежи, когато се изграждат или обновяват градски пътища или тротоари, които са собственост или се контролират от органи от обществения сектор, органите от обществения сектор предоставят в електронен формат чрез единна информационна точка информацията, посочена в първата алинея. Това се прави веднага когато органът от обществения сектор разполага с информацията и при всички положения, когато е подадено заявление за издаване на разрешение, не по-късно от три месеца преди първото подаване на заявлението за издаване на разрешение до компетентните органи.

При поискване операторите имат право на достъп до минималната информация по първа алинея в електронен формат чрез единна информационна точка. В молбата за достъп до информация се посочва районът, в който операторът, подал молбата, планира да разгърне елементи на ММГК или прилежащи съоръжения. Исканата информация се предоставя в срок от 15 работни дни, считано от датата на получаване на молбата за информация, при пропорционални, недискриминационни и прозрачни условия. В определени случаи с надлежно обосновани мотиви този срок може да бъде удължен с 15 работни дни. Достъпът до минималната информация може да бъде ограничен или отказан само до степеня, необходима за гарантиране на сигурността на мрежите, включително на критична инфраструктура, и тяхната цялост, националната сигурност, общественото здраве или безопасност, поверителността или опазването на оперативни и търговски тайни.

2. Държавите членки могат да решат, че параграф 1 не се прилага за информация относно видове строежи, които са ограничени по обхват, например по отношение на стойността, размера или продължителността, за критичната национална инфраструктура или от съображения, свързани с обществената безопасност, националната сигурност, или при извънредни ситуации. Държавите членки определят, въз основа на надлежно обосновани и пропорционални причини, видовете строежи, които биха се считали за ограничени по обхват или които засягат критична национална инфраструктура, както и извънредните ситуации или съображенията, свързани с националната сигурност, които биха оправдали неприлагането на задължението за предоставяне на информация. Информацията за такива видове строежи, които са изключени от задълженията за прозрачност, се публикува чрез единна информационна точка. Държавите членки могат да решат да не публикуват информация, свързана с критична национална инфраструктура.

Член 7

Процедура за издаване на разрешения и предоставяне на права за преминаване

1. Компетентните органи не ограничават неоснователно, **нито** възпрепятстват разгръщането на който и да е елемент на ММГК или прилежащите съоръжения. Държавите членки полагат всички възможни усилия, за да подпомогнат съгласуването на всички правила, уреждащи условията и процедурите, приложими за издаване на разрешения и за предоставяне на права за преминаване, необходими за разгръщането на елементи на ММГК или прилежащи съоръжения, в рамките на националната територия, без да се засяга правото на държавите членки да поддържат правила и гаранции за защита на обществената безопасност.
2. Компетентните органи предоставят чрез единна информационна точка в електронен формат цялата информация за условията и процедурите, приложими за издаване на разрешения и за предоставяне на права за преминаване, които се предоставят чрез административни процедури, включително всякаква информация за изключенията по отношение на някои или всички разрешения или права за преминаване, изисквани съгласно националното право или правото на Съюза.
3. Компетентните органи гарантират, че операторите могат да подават чрез единна информационна точка в електронен формат заявления за издаване на разрешения или за предоставяне на права за преминаване и да получават информация за статуса на подадените заявления. Държавите членки могат да определят подробни процедури за получаване на информацията.

4. *заличава се*

5. Компетентните органи издават или отказват издаването на разрешения, различни от права за преминаване, в срок от най-много 4 месеца, считано от датата на получаване на пълно заявление за издаване на разрешение.

Пълнотата на заявлението за издаване на разрешения или за предоставяне на права за преминаване се определя от компетентните органи в срок от 20 работни дни от получаването на заявлението. Заявлението се счита за пълно, освен ако компетентните органи не са приканили заявителя да предостави липсващата информация в рамките на този срок.

Първа и втора алинея не засягат други специфични срокове или задължения, установени за правилното провеждане на процедурата, които са приложими към процедурата за издаване на разрешение, включително производствата по обжалване, в съответствие с правото на Съюза или националното право в съответствие с правото на Съюза.

По изключение и въз основа на обоснована причина, 4-месечният срок, посочен в първата алинея и в параграф 6, може да бъде удължен служебно от компетентния орган. Всяко удължаване на срока е възможно най-кратко и не превишава 4 месеца, освен когато е необходимо, за да бъдат спазени други специфични срокове или задължения, установени за правилното провеждане на процедурата, които са приложими към процедурата за издаване на разрешение, включително в случай на производства по обжалване, в съответствие с правото на Съюза или националното право. Държавите членки посочват причините, които обосновават такова удължаване, и ги публикуват предварително чрез единните информационни точки.

Всеки отказ за издаване на разрешение или за предоставяне на право за преминаване се обосновава надлежно въз основа на обективни, прозрачни, недискриминационни и пропорционални критерии.

6. Чрез дерогация от член 43, параграф 1, буква а) от Директива (ЕС) 2018/1972, когато за разгръщането на елементи на ММГК или прилежащи съоръжения освен разрешенията се изискват и права за преминаване върху, над или под публична или частна собственост, с предварителното разрешение на собственика или в съответствие с националното право, компетентните органи предоставят такива права за преминаване в рамките на 4-месечния срок от датата на получаване на пълното заявление, освен в случай на отчуждаване.

7. *заличава се*

8. Държавите членки могат в съответствие с националното право да определят категориите разгръщане на елементи на ММГК или прилежащи съоръжения, които не подлежат на процедура за издаване на разрешение по смисъла на настоящия член.

9. Държавите членки могат, наред с другото, да изискват разрешения за разгръщане на елементи на ММГК или прилежащи съоръжения върху сгради или обекти с архитектурна, историческа, религиозна или екологична стойност, които са защитени в съответствие с националното право или, при необходимост, от съображения за обществена безопасност, сигурност на критичната инфраструктура или по екологични причини.

10. Разрешенията, различни от правата за преминаване, които се изискват за разгръщане на елементи на ММГК или прилежащи съоръжения, не подлежат на такси, които надвишават административните разходи, както е предвидено, *mutatis mutandis*, в член 16 от Директива (ЕС) 2018/1972.

Член 8

Физическа инфраструктура и окабеляване с оптични влакна в сградата

1. Всички новопостроени сгради или тези, по които се извършват дейности по основен ремонт, включително многофамилни жилищни сгради, съдържащи елементи в режим на съсобственост, в местонахождението на крайния ползвател, за които са подадени заявления за издаване на разрешение за строеж след изтичането на 24 месеца от датата на влизане в сила на настоящия регламент, са оборудвани с точка за достъп в сградата, физическа инфраструктура в сградата, подготвена за разполагането на оптични влакна, и окабеляване с оптични влакна в сградата, включително връзки до крайните точки на мрежата, или в държавите членки, в които е позволено крайната точка на мрежата да бъде поставена извън конкретното местонахождение на крайния ползвател, до физическата точка, в която крайният ползвател се свързва, за да получи достъп до обществената мрежа.

2. *заличава се*

3. Ако това не води до непропорционално увеличение на разходите за основен ремонт и е технически осъществимо, до 24 месеца след датата на влизане в сила на настоящия регламент всички сгради в местонахождението на крайните ползватели, включително техни елементи в режим на съсобственост, по които се извършва основен ремонт съгласно определението в член 2, точка 10 от Директива 2010/31/ЕС, са оборудвани с точка за достъп в сградата, физическа инфраструктура в сградата, подготвена за разполагането на оптични влакна, и окабеляване с оптични влакна в сградата, включително връзки до крайните точки на мрежата, или в държавите членки, в които е позволено крайната точка на мрежата да бъде поставена извън конкретното местонахождение на крайния ползвател, до физическата точка, в която крайният ползвател се свързва, за да получи достъп до обществената мрежа.

4. Държавите членки приемат съответните стандарти или технически спецификации, които са необходими за прилагането на параграфи 1 и 3 най-късно 18 месеца след датата на влизане в сила на настоящия регламент. Тези стандарти или технически спецификации могат да включват:

- а) спецификации на точката за достъп в сградата и спецификации на интерфейса за оптични влакна;
- б) спецификации на кабелите;
- в) спецификации на гнездата;
- г) спецификации на кабелопроводите или микроканалите;
- д) технически спецификации, необходими за предотвратяване на смущения, идващи от електрическото окабеляване;
- е) минималния радиус на огъване;
- ж) технически спецификации за окабеляването.

5. Сградите, оборудвани в съответствие с настоящия член, отговарят на условията да получат, на доброволен принцип и съгласно процедурите, установени от държавите членки, маркировка „подготвен за оптична мрежа“, когато държавите членки са избрали да въведат такава маркировка.

6. Държавите членки могат да създадат схеми за сертифициране с цел доказване на съответствие със стандартите или техническите спецификации по параграф 4, както и за получаване на маркировката „подготвен за оптична мрежа“, предвидена в параграф 5. Държавите членки могат да обвържат издаването на разрешенията за строеж, посочени в параграфи 1 и 3, със спазването на стандартите или техническите спецификации, посочени в настоящия параграф, въз основа на технически проект и, когато е приложимо, на разрешението за използване на сградата по предназначение след завършване на строителството, въз основа на заверен протокол от изпитване или сходна процедура, установена от държавите членки, която може да включва проверка на място на сградите или на представителна извадка от тях.

7. Параграфи 1 и 3 не се прилагат за определени категории сгради, когато спазването на тези параграфи е непропорционално, по-специално по отношение на разходите за отделните собственици или съсобственици, въз основа на обективни елементи. Държавите членки определят такива категории сгради въз основа на надлежно обосновани и пропорционални причини.

8. Държавите членки могат да решат, че параграфи 1 и 3 не се прилагат или че се прилагат с подходяща техническа адаптация за определени видове сгради, като например конкретни категории паметници на културата, исторически сгради, военни сгради и сгради, използвани за целите на националната сигурност, както е определено в националното право. Държавите членки определят такива категории сгради въз основа на надлежно обосновани и пропорционални причини. Информацията за такива категории сгради се публикува чрез единна информационна точка.

Член 9

Достъп до физическата инфраструктура в сградата

1. При спазване на параграф 3, първа алинея, всеки доставчик на обществени електронни съобщителни мрежи има право да разгърне мрежата си за своя собствена сметка до точката за достъп в сградата.

2. При спазване на параграф 3 всеки доставчик на обществени електронни съобщителни мрежи има право на достъп до всяка съществуваща физическа инфраструктура в сградата с оглед на разгръщането на елементи на ММГК, ако дублирането е технически невъзможно или икономически неефективно.

3. Всеки титуляр на право за ползване на точката за достъп в сградата и на физическата инфраструктура в сградата удовлетворява всички разумни писмени искания за достъп до точката за достъп до сградата и физическата инфраструктура в сградата, подадени от доставчиците на обществени електронни съобщителни мрежи, при справедливи и недискриминационни условия, включително цена, когато е приложимо. Държавите членки могат да определят подробни изисквания за тези искания.

4. Когато сградата не е оборудвана с физическа инфраструктура, подготвена за разполагането на оптични влакна, всеки доставчик на обществени електронни съобщителни мрежи има право да постави крайна точка на своята мрежа в помещения на абоната, при условие че собственикът или абонатът е дал своето съгласие, като използва съществуващата инфраструктура в сградата, доколкото е налична и достъпна съгласно параграф 3, и при условие че с това се свежда до минимум въздействието върху частната собственост на трети страни.

5. Настоящият член не засяга правото на собственост на собственика на точката за достъп в сградата или на физическата инфраструктура в сградата, ако титулярят на правото за ползване на тази инфраструктура или точка за достъп не е нейният собственик, нито засяга правото на собственост на други трети страни, като например собствениците на земя и на сгради.

6. Държавите членки могат да предоставят насоки относно прилагането на настоящия член.

Член 10

Цифровизация на единните информационни точки

1. Единните информационни точки предоставят подходящи цифрови инструменти, например под формата на уеб портали, електронни адреси, бази данни, цифрови платформи или цифрови приложения, за да позволят онлайн упражняването на всички права и спазването на всички задължения, предвидени в настоящия регламент.

2. Държавите членки могат да осигурят взаимно свързване или напълно или частично да интегрират няколко цифрови инструмента в подкрепа на единните информационни точки по параграф 1, в зависимост от случая.

3. Държавите членки създават единна национална цифрова входна точка, състояща се от общ потребителски интерфейс, осигуряващ безпроблемен достъп до цифровизираните единни информационни точки.

Член 11

Уреждане на спорове

1. Без да се засяга възможността за отнасяне на случая до съда, всяка страна има право да отнесе всеки възникнал спор до компетентния национален орган за уреждане на спорове, създаден съгласно член 12:

- а) когато бъде отказан достъп до съществуваща инфраструктура или когато в срок от **2** месеца, считано от датата на получаване на искането за достъп съгласно член 3, не бъде постигнато споразумение по конкретни условия, включително цена;
- б) във връзка с правата и задълженията, посочени в членове 4 и 6, включително когато исканата информация не бъде предоставена в срок от 15 работни дни или в надлежно обосновани случаи в срок от още 15 работни дни след подаване на молбата по член 4 и в срок от две седмици след подаване на молбата по член 6;
- в) когато в срок от един месец, считано от датата на получаване на официалното искане за координиране на строежите, не бъде постигнато споразумение за координиране на строежите съгласно член 5, параграф 2; или
- г) когато в срок от един месец, считано от датата на получаване на официалното искане за достъп, не бъде постигнато споразумение за достъп до физическата инфраструктура в сградата по член 9, параграф 2 или 3.

1а. Държавите членки могат да предвидят, че в случай на спорове, посочени в параграф 1, букви а) и г), когато субектът, от който операторът е поискал достъп, е в същото време субектът, който има право да предостави правото на преминаване до собствеността, върху, във или под която се намира предметът на достъп, компетентният национален орган за уреждане на спорове може да разреши спора относно правото на преминаване.

2. При пълно зачитане на принципа на пропорционалност националният орган за уреждане на спорове по параграф 1 постановява обвързващо решение за уреждане на спора в срок до:

- а) четири месеца, считано от датата на получаване на искането за уреждане на спор, по отношение на споровете по параграф 1, буква а);
- б) два месеца, считано от датата на получаване на искането за уреждане на спор, по отношение на споровете по параграф 1, букви б), в) и г).

Тези крайни срокове могат да се удължават само при надлежно обосновани извънредни обстоятелства.

3. По отношение на спор по параграф 1, букви а), в) и г) решението на националния орган за уреждане на спорове може да се състои в определяне на справедливи и разумни условия, включително цена, когато е приложимо.

Когато спорът се отнася до достъп до инфраструктура на оператор, а националният орган за уреждане на спорове е националният регулаторен орган, по целесъобразност се вземат предвид целите, посочени в член 3 от Директива (ЕС) 2018/1972.

4. Настоящият член допълва и не засяга правните средства за защита и процедурите в съответствие с член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз¹⁸.

Член 12

Компетентни органи

1. Всяка задача, възложена на националния орган за уреждане на спорове, се изпълнява от един или повече компетентни органи, които могат да бъдат съществуващи органи.

¹⁸ Харта на основните права на Европейския съюз (ОВ С 326, 26.10.2012 г., стр. 391—407).

2. Националният орган за уреждане на спорове е правно обособен и функционално независим от всеки мрежов оператор и всеки орган от общественния сектор, който притежава или контролира физическата инфраструктура, предмет на спора. Държавите членки, които запазват собствеността или контрола над мрежовите оператори, осигуряват ефективно структурно разделение на функциите, свързани с националните процедури за уреждане на спорове и тези на единната информационна точка, от дейностите, свързани със собствеността или контрола.

Националните органи за уреждане на спорове действат независимо и обективно и не търсят, нито приемат указания от друг орган, когато вземат решение по отнесените до тях спорове. Това не пречи на упражняването на надзор съгласно националното право. Единствено компетентните апелативни органи имат правомощието да спират действието или да отменят решения на националните органи за уреждане на спорове.

3. Националният орган за уреждане на спорове може да налага такси за покриване на разходите за изпълнение на възложените му задачи.

4. Всички засегнати страни по даден спор оказват пълно съдействие на националния орган за уреждане на спорове.

5. Функциите на единна информационна точка по членове 3—8 и 10 се изпълняват от един или повече компетентни органи, назначени от държавите членки на национално, регионално или местно равнище, в зависимост от случая. С цел покриване на разходите за изпълнение на тези функции могат да се събират такси за използването на единните информационни точки.

6. Параграф 2, първа алинея се прилага *mutatis mutandis* за компетентните органи, изпълняващи функциите на единна информационна точка.

7. Компетентните органи упражняват правомощията си безпристрастно, прозрачно и навременно. Държавите членки гарантират, че те разполагат с подходящи технически, финансови и човешки ресурси за изпълнение на възложените им задачи.

8. Държавите членки публикуват съответните задачи, които всеки компетентен орган трябва да изпълнява, чрез единна информационна точка, по-специално когато тези задачи са възложени на повече от един компетентен орган или когато са настъпили промени във възложените задачи. Компетентните органи се консултират и си сътрудничат помежду си по въпроси от общ интерес, когато това е целесъобразно.

9. В срок до 12 месеца след датата на влизане в сила на настоящия регламент държавите членки уведомяват Комисията за всеки компетентен орган, който в съответствие с настоящия член изпълнява дадена функция по настоящия регламент, за съответните му отговорности, както и за всички промени във връзка с този орган, преди определянето на органа или промяната в тази връзка да влезе в сила.

10. Всяко решение, взето от компетентен орган, подлежи на обжалване в съответствие с националното законодателство пред напълно независим апелативен орган, включително съдебен орган. Член 31 от Директива (ЕС) 2018/1972 се прилага *mutatis mutandis* към всяко обжалване съгласно настоящия параграф.

Правото на обжалване в съответствие с първа алинея не засяга правото на страните да отнесат спора до компетентния национален съд.

[...]

Член 14

Санкции

Държавите членки установяват правила относно санкциите, приложими за нарушения на настоящия регламент и на всяко обвързващо решение, прието съгласно настоящия регламент от компетентните органи по член 12, и предприемат всички необходими мерки, за да гарантират тяхното прилагане. Предвидените санкции са ефективни, пропорционални и възпиращи.

Член 15

Докладване и мониторинг

1. В срок от 5 години след влизането в сила на настоящия регламент Комисията представя доклад на Европейския парламент и на Съвета относно прилагането на настоящия регламент. Докладът съдържа обобщение на въздействието на мерките, предвидени в настоящия регламент, и оценка на напредъка към постигането на определените в регламента цели, включително дали и как регламентът може допълнително да допринесе за постигането на целите за свързаност, определени в Решението за създаване на политическа програма „Цифрово десетилетие“ до 2030 г.
2. За тази цел Комисията може да изисква информация от държавите членки, която се предоставя без необосновано забавяне. По-специално, до 24 месеца след датата на влизане в сила на настоящия регламент държавите членки, в тясно сътрудничество с Комисията, чрез Комитета по съобщенията, създаден съгласно член 118 от Директива (ЕС) 2018/1972, определят показатели за адекватно наблюдение на прилагането на настоящия регламент и механизъм за осигуряване на периодично събиране на данни и докладване на Комисията за това.

Член 16

Преходни мерки

Държавите членки могат да предвидят, че за общините с по-малко от 3 500 жители крайният срок от 24 месеца, посочен в член 4, параграф 2, е 36 месеца след влизането в сила на настоящия регламент. През този период въпросните общини гарантират, че при поискване наличната информация е достъпна за операторите.

Член 17

Отмяна

1. Директива 2014/61/ЕС се отменя.
2. Позоваванията на отменената директива се считат за позовавания на настоящия регламент и се четат съгласно таблицата на съответствието в приложението.

Член 18

Влизане в сила и прилагане

1. Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.
2. Той се прилага от 24 месеца след датата на влизане в сила на настоящия регламент.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател
